БУТУН ДУН'Ё ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 110 (341)
4 ИЮНЬ ШАНБА 1955 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Югославия Федератив Халқ Республикаси ҳукуматларининг Декларацияси (1-нчи бет).

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Югославия Федератив Халқ Республикаси ҳукуматлари Декларациясининг имзоланиши (1-нчи бет).

Югославия ҳукумат делегацияси шарафига зиёфат (2-нчи бет).

Совет ҳукумат делегациясининг Белградда бўлиши муносабати блан СССРнинг Югославиядаги элчихонасида қабул маросими (2-нчи бет).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: **Я. Владимиров.** — Чорвачилик фермасининг агитаторлари (2-нчи бет).

Коммунистик партия ва Совет давлатининг отоқли арбоби (2-нчи бет).

Юзцентнерчи пахтакорлар тажрибаси асосида ишлаб, ғўза парваришини намунали ўтказайлик! Босит Халилов. — Юзцентнерчилар орасида. **А. Умаров, У. Жонгитов.** — Имкониятлардан тўла фойдаланилмаётган совхозда (3-нчи бет).

Швейцария меҳнат партиясининг VI с'езди (4-нчи бет).

Англия-Совет дўстлиги жамиятининг делегацияси Сталинободда (4-нчи бет).

Совет-Югославия ҳамкорлигини янада мустаҳкамлаш учун, бутун дун'ёда мустаҳкам тинчлик бўлиши учун!

Бугун «Правда» Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Югославия Федератив Халқ Республикаси Ҳукуматларининг СССР Иттифоқи Министрлар Совети Раиси Н. А. Булганин блан Югославия Федератив Халқ Республикаси президенти И. Броз-Тито томонидан имзоланган Декларациясини э'лон қилаётир. Бу Декларацияда 27 майдан 2 июньгача энг юксак даражада ўтказилган Совет-Югославия музокараларининг якуни берилган. Музокараларнинг муваффақиятли равишда тугаллангаилигидан дарак берувчи бу Декларация катта халқаро аҳамиятга эга бўлган ҳужжатдир.

СССР блан Югославия ўртасидаги яхши муносабатлар бузилган давр орқада қолиб кетди. Ҳар иккала томон шу даврда бўлган ҳамма совуқчиликларни қат'иян йўқотишга ҳамда давлатлар ўртасидаги муносабатларни тўла равишда нормаллаштиришга ва ҳар иккала мамлакат халқлари ўртасидаги дўстона муносабатларни ривожлантиришга ҳалақит бераётган ҳамма тўсиқларни олиб ташлашга ўзларининг тайёр эканликларини билдирдилар. Совет жамоатчилиги СССР Ҳукумат делегациясининг Югославияга боришда ўз олдига қўйган вазифасини ма'қуллаб ва қувватлаб, Белграддаги музокаралар СССР блан Югославия Федератив Халқ Республикасининг сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳамкорлигини ривожлантиришга ва мустаҳкамлашга олиб келади, бу эса, бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб қат'ий умид билдирган эди. Югославия халқининг совет делегациясини самимият, дўстлиқ блан кутиб олганлиги Югославия меҳнаткашлари ҳам шундай умидда эканликларини яққол кўрсатди. Фактлар СССР ва Югославия халқларининг умидлари рўёбга чиққанлигидан далолат беради.

Совет-Югославия муносабатларида ҳал қилиш пайти келган масалаларнинг энг юксак даражада дўстона вазиятда муҳокама қилинганлиги ҳар иккала Ҳукуматнинг халқаро муносабатларда ўзларига дастур қилиб олган жуда муҳим принципларни та'рифлаб чиқишга, ҳал қилиш пайти келган проблемаларни ҳал қилиш йўллари тўғрисидаги умумий қарашларни белгилаб олишга ва Совет-Югославия дўстлигини ҳамда ҳамкорлигини янада мустаҳкамлашга асос қилиб олинадиган негизларни ишлаб чиқишга имкон берди. Декларацияда қайд қилиб ўтилганидек, музокаралар вақтида ҳар иккала мамлакат ҳукуматларининг СССР блан Югославия Федератив Халқ Республикаси ўртасидаги ҳартомонлама ҳамкорликни янада ривожлантиришга чин кўнгилдан интилаётганликлари аён бўлди, бу эса ҳар иккала мамлакатларнинг манфаатларига, шунингдек тинчлик ва социализм манфаатларига ҳам тўла равишда мувофиқдир, бунинг учун эса, ҳозирги вақтда об'ектив шароитлар мавжуддир.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Югославия Федератив Халқ Республикаси Ҳукуматларининг Декларациясида СССР блан Югославиянинг бирдан-бир нуқтаи назари сифатида э'лон қилинган принциплар қуйидагилардан иборатдир: тинчлик бўлинмасдир, коллектив хавфсизлик фақат ана шунга асосланиши мумкин; давлатларнинг ўзаро муносабатларида ва бошқа давлатлар блан муносабатларида суверенитетни, мустақилликни, территориал дахлсизлигини ва давлатлар ўртасидаги тенгҳуқуқлиликни ҳурматлаш; халқларнинг идеологик тафовутларидан ва ижтимоий тузумларидаги тафовутлардан қат'и назар, уларнинг тинч тотув бўлиб яшашларини э'тироф қилиш ва ривожлантириш; бир-бирини ҳурматлаш ва бир-бирининг ички ишларига аралашмаслик; икки томонлама ва халқаро иқтисодий ҳамкорликни ривожлантириш ҳамда буни қийинлаштираётган факторларнинг ҳаммасини йўқотиш; Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг органлари орқали, шунингдек Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг принципларига мувофиқ бўлган бошқа формалар воситаси блан миллий экономикага ҳам, иқтисодий қолоқ районларга ҳам шу районлардаги халқларнинг манфаатларини кўзлаб ва жаҳон экономикасини ривожлантириш манфаатларини кўзлаб ёрдам кўрсатиш; ишончсизлик туғдирадиган ва халқаро ҳамкорликка халақит берадиган пропаганданинг, дезинформациянинг ва бошқа ҳаракатларнинг ҳамма формаларини тўхтатиш; ҳарқандай агрессияни ва бошқа мамлакатлар устидан сиёсий ва иқтисодий ҳукмронлик ўрнатиш йўлидаги ҳарқандай уринишларни қоралаш; ҳарбий блоклар сиёсати халқаро кескинликни кучайтиришини, халқлар ўртасидаги ишончга путур етказишини ва уруш хавфини кучайтиришини э'тироф қилиш.

Бу принциплар, ҳечшубҳасиз, барча тинчликсевар халқлар томонидан хайрихоҳлик блан кутиб олинади ва қўллаб-қувватланади.

СССР ва Югославия Ҳукуматлари ўз Декларацияларида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг обрўйини мустаҳкамламоқ учун янада куч-ғайрат сарф қилиш зарурлигини та'кидладилар, шу блан бирга Хитой Халқ Республикасига Бирлашган Миллатлар Ташкилотида унинг қонуний ўрнини бериш Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг роли ва обрўйи кучайганлигини алоҳида та'кидлаган бўлур эди, деб кўрсатиб ўтдилар. Ҳар иккала Ҳукумат шуни айтадиларки, барча халқлар қурол-яроғларни камайтириш ва чеклаш, атом энергиясидан тинчлик мақсадларидагина фойдаланиш учун атом қуролини тақиқлаш масаласи, умумий коллектив хавфсизлик вужудга келтириш, шу жумладан, Европада Шартнома асосига қурилган коллектив хавфсизлик системаси вужудга келтириш масаласи каби мана шундай жуда муҳим проблемалар юзасидан олиб бориладиган музокараларда ижобий натижаларга ва битимларга эришмоқ учун янги куч-ғайрат сарф қилишлари лозим.

Декларацияда қайд қилиб ўтилганидек, шундай тадбирларни амалга ошириш натижасида шундай бир вазият вужудга келтирилган бўлур эдики, бу вазият Германия масаласи сингари биринчи даражадаги энг зарур халқаро проблемаларни тинч йўл блан айни бир вақтда ҳал қилишга имкон берган бўлур эди, бу масала демократик асосда, немис халқининг истакларига ва манфаатларига, шунингдек умумий хавфсизлик манфаатларига мувофиқ равишда бамаслаҳат ҳал қилиниши мумкин ва лозим. Бу вазият Хитой Халқ Республикасининг Тайваньга нисбатан қонуний ҳуқуқларини қондиришга ҳам ёрдам берган бўлур эди.

Шу муносабат блан ҳар иккала Ҳукумат ўз Декларацияларида Бандунгдаги конференциянинг натижаларини халқаро ҳамкорлик ишига қўшилган катта ҳисса деб, Осиё ва Африка халқларининг ўз сиёсий ва иқтисодий мустақилликларини мустаҳкамлаш йўлидаги куч-ғайратларига берилган мадад деб табриклайдилар.

Совет-Югославия муносабатларига келганда, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи блан Югославия Федератив Халқ Республикаси Ҳукуматларининг Декларацияси бу муносабатларни тўла равишда нормаллаштиришга қаратилган бирқанча жуда муҳим тадбирларни кўзда тутади. Ҳар икки Ҳукумат ўзларининг келажакдаги муносабатларини дўстона ҳамкорлик руҳида ривожлантиришга қат'ий бел боғлаганликларини изҳор қилдилар. Улар, нормал шартнома ҳолатини жорий қилмоқ учун зарур бўлган ҳамма чоралар кўрилади, шу асосда Совет-Югославия ҳамкорлиги ҳартомонлама ривожлантирилади, деб айтдилар.

СССР ва Югославия Ҳукуматлари ҳар икки мамлакат ўртасидаги иқтисодий ҳамкорликни кенгайтириш зарурлигини айтиб, ўтмишда нормал муносабатларда рўй берган бузилишларнинг оқибатларини тугатиш ва иқтисодий алоқаларни ривожлантириш мақсадида зарур шартномалар тузишга киришиш тадбирларини кўришга қарор қилдилар. СССР блан Югославия ўртасидаги маданий алоқаларни кенгайтиришга қаратилган бирканча жуда муҳим тадбирлар кўзда тутилди: жумладан, маданий ҳамкорлик тўғрисида конвенция тузиш назарда тутилади. Атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш соҳасида ўзаро ҳамкорлик ўрнатилиши сингари муҳим тадбирнинг аҳамияти ҳам ҳарбир киши учун тушунарли бўлиши лозим. Совет-Югославия муносабатларига таллуқли бошқа қоидалар ҳам, — гражданлик тўғрисидаги ва бошқа қоидаларнинг ҳам ўз аҳамияти бор.

Ниҳоят, шуни айтиб ўтиш керакки, ҳар иккала Ҳукумат алоқа боғлаш, социалистик тажрибани айирбошлаш ва эркин равишда фикр олишиш йўли блан ҳар иккала мамлакат жамоат ташкилотларининг ҳамкорлигини қўллаб-қувватлашга ва енгиллаштиришга рози бўлдилар.

Шундай қилиб, Декларация СССР ва Югославия Ҳукуматларининг халқаро аҳволга ва Совет-Югославия муносабатларига таллуқли барча энг муҳим масалалар устида бамаслаҳат ўзаро бир фикрга келиб, қардош халқларимизнинг дўстлигини ривожлантиришни ва мустаҳкамлашни та'минлайдиган мустаҳкам ва соғлом негиз вужудга келтирдилар.

Ҳамма учун аниқ ва равшан бўлган бу фактнинг аҳамияти ниҳоят даражада каттадир. СССР блан Югославия ўртасидаги муносабатларнинг тўла равишда нормаллаштирилганлиги фақат иккала мамлакат учунгина эмас, шу блан бирга бутун дун'ёдаги тинчлик иши учун ҳам, халқаро ишчилар ҳаракати иши учун ҳам жуда катта аҳамиятга эгадир. Шу сабабли барча мамлакатларнинг тинчликсевар жамоатчилиги Совет-Югославия музокараларининг боришини шу қадар катта қизиқиш ва хайрихоҳлик блан кузатиб турди. Бу музокаралар тўла ҳамжиҳатлик руҳида бораётганлиги тўғрисидаги хабарлар тинчлик ва демократия лагеридаги барча мамлакатларда хурсандчилик блан кутиб олинди, бу хабарлар бутун ер юзидаги тинчлик тарафдорлари томонидан ҳам хурсандчилик блан кутиб олинди.

СССР блан Югославия ўртасидаги яхши муносабатларнинг бузилганлигидан душман кучлар фойдаланмоқчи бўлганликларини ҳамма билади. Тинчлик душманлари, ишчилар синфининг душманлари мана шу низо'лардан фойдаланиб, ўзларига бирталай сиёсий капитал ишлаб олмоқчи бўлган эдилар, шунинг учун ҳам бугун э'лон қилинаётган Декларация уларнинг ана шу умидларини пучга чиқарганлиги табиийдир. Шу сабабли Американинг реакцион матбуоти Совет-Югославия музокараларининг якунлари тўғрисида ҳозирданоқ ғазаб блан дод солмоқда. Империалистлар ва уларнинг агентлари ҳарқанча ҳийла-найранг ишлатганликларига қарамай, СССР ва Югославия халқларининг дўстлиги ва ҳамкорлиги мустаҳкамлана ва ривожланаборишини кўриб турибдилар.

Совет жамоатчилиги СССР ва Югославия Ҳукуматлари томонидан биргаликда қабул қилинган қарорлар ҳар иккала мамлакат халқлари ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликни янада ривожлантиришга ва мустаҳкамлашга олиб келади, деб ўзининг чуқур ишонганлигини билдирмоқда. Бундай ҳамкорлик учун бутун шароит—мамлакатларимиз халқларининг асрлардан бери давом қилиб келаётган дўстлиги, улардаги революцион ҳаракатнинг шонли традициялари, зарур бўлган иқтисодий база ҳамда инсониятнинг тинч яйраб-яшнаши ва бахтиёр бўлиши учун курашдаги идеалларнинг умумийлиги мавжуддир.

Совет-Югославия ҳамкорлигини кенгайтириш ва мустаҳкамлаш умуман халқаро ишчилар ҳаракати учун нақадар катта аҳамияти борлигини ҳам айтиб ўтмасдан бўлмайди. Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи блан Югославия Федератив Халқ Республикаси ўртасидаги муносабатларнинг қуюқлашуви барча мамлакатлардаги ишчилар синфининг манфаатларига мос бўлиб тушади. Ички тузилиш масалалари, ижтимоий системалардаги тафовутлар ва социализм тараққиётининг конкрет формаларидаги тафовутлар фақат айрим мамлакатлар халқларинингина ишидир, деб Декларацияда ёзилган қоида муносабатларнинг мана шундай қуюқлашувига ёрдам беради.

Ниҳоят, шу нарса шак-шубҳасиздирки, Совет-Югославия ҳамкорлигининг кенгайтирилиши халқаро аҳволга самарали та'сир ўтказади. СССР блан Югославиянинг ҳамкорлиги давлатлар ўртасидаги муносабатларда ишонч вазиятини вужудга келтиришга ёрдам бериб, халқаро кескинликни юмшатишга ва умумий тинчликни мустаҳкамлашга кўмаклашади.

Шунинг учун ҳам совет кишилари Совет-Югославия музокараларининг натижаларини сидқидил блан табрикламоқдалар. Улар марксизм-ленинизмнинг ўлмас та'лимотини амалда ижодий равишда рўёбга чиқараётган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва СССР Ҳукуматининг доно сиёсатини оғишмай қўллаб-қувватламоқдалар.

Яшасин СССР ва Югославия халқларининг қардошларча дўстлиги ва яқиндан ҳамкорлиги!

Яшасин барча халқлар ўртасида мустаҳкам тинчлик!

(«ПРАВДА»нинг 3 июньдаги бошмақоласи).

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Югославия Федератив Халқ Республикаси Ҳукуматларининг

ДЕКЛАРАЦИЯСИ

СССР Ҳукуматининг СССР Олий Совети Президиумининг а'зоси ва КПСС Марказий Комитетининг биринчи секретари Н. С. Хрушчев, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян, СССР Олий Совети Миллатлар Совети Ташқи ишлар комиссиясининг раиси, КПСС Марказий Комитетининг а'зоси ва «Правда» газетасининг бош редактори Д. Т. Шепилов, СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари А. А. Громико ва СССР Ташқи савдо министрининг ўринбосари П. Н. Кумикинлардан иборат делегацияси блан Югославия Федератив Халқ Республикаси ҳукуматининг Югославия Федератив Халқ Республикаси президенти Иосип Броз-Тито, Иттифоқ ижроия вечеси раисининг ўринбосари Эдвард Кардель, Иттифоқ ижроия вечеси раисининг ўринбосари Александр Ранкович, Иттифоқ ижроия вечеси раисининг ўринбосари Светозар Вукманович-Темпо, Иттифоқ ижроия вечесининг а'зоси Миялко Тодорович, Югославия Федератив Халқ Республикаси Ташқи ишлар давлат секретари Кочи Попович, Югославия Федератив Халқ Респибликаси ташқи ишлар давлат секретарининг ўринбосари Велько Мичуновичлардан иборат ҳукумат делегацияси Белградда ва Бриони оролида 1955 йил 22 майдан 2 июньгача музокаралар олиб бордилар, дўстлик ва ҳамжиҳатлик вазиятида ўтган бу музокаралар вақтида СССР блан Югославия Федератив Халқ Республикасининг манфаатларига таллуқли халқаро проблемалар устида фикр олишувлар бўлди, шунингдек иккала мамлакат ўртасидаги сиёсий-иқтисодий ва маданий муносабатлар масалалари ҳартомонлама кўриб чиқилди.

I.

Ҳар иккала ҳукуматнинг халқаро масалаларни тинч йўл блан ҳал қилиш манфаатлари ва халқлар ҳамда давлатлар ўртасидаги ҳамкорликни кучайтириш манфаатлари йўлида музокаралар олиб бориш методини ўзаро қўлланиш истаги музокаралар учун бошланиш нуқтаси бўлди.

Ҳар икки мамлакат халқлари ва уларнинг қуролли кучлари фашист босқинчиларга қарши эрксевар бошқа халқлар блан биргаликда ўзлари олиб борган уруш йилларида ўзларининг дўстликларини ва жанговар ҳамкорликларини айниқса ривожлантирдилар.

Ҳар икки ҳукумат ўз муносабатларини нормаллаштирмоқ ва икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантирмоқ учун янада тадбирлар кўришга рози бўлдилар. чунки бу нарса иккала мамлакат халқларининг манфаатларига мос бўлиб тушувига ҳамда кескинликни камайтириш ишига, шунингдек бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлаш ишига ҳисса бўлиб қўшилувига аминдирлар. Музокаралар давомида ҳар икки мамлакат ҳукуматларининг СССР блан Югославия Федератив Халқ Республикаси ўртасидаги ҳартомонлама ҳамкорликни янада ривожлантиришга чин кўнгилдан интилаётганликлари аён бўлди, бу эса, ҳар икки мамлакат манфаатларига, шунингдек тинчлик ва социализм манфаатларига тўла равишда мувофиқдир, бунинг учун эса ҳозирги вақтда об'ектив шароитлар мавжуддир.

Музокаралар вақтида муҳокама қилинган масалаларни кўриб чиқишда ва халқлар ўртасидаги ишончни ҳамда ҳамкорликни мустаҳкамлаш мақсадида иккала ҳукумат қуйидаги принципларга асосланадилар:

Тинчлик бўлинмасдир, коллектив хавфсизлик фақат ана шунга асосланиши мумкин;

давлатларнинг ўзаро муносабатларида ва бошқа давлатлар блан муносабатларида суверенитетни, мустақилликни, территориал дахлсизликни ва давлатлар ўртасидаги тенгҳуқуқлиликни ҳурматлаш;

халқларнинг идеологик тафовутларидан ва ижтимоий тузумларидаги тафовутлардан қат'и назар, уларнинг тинч тотув бўлиб яшашларини э'тироф қилиш ва ривожлантириш, бу эса умуман халқаро муносабатлар соҳасида ва хусусан иқтисодий ҳамда маданий муносабатлар соҳасида барча давлатларнинг ҳамкорлик қилишларини тақозо этади;

ҳарқандай сабаблар — иқтисодий, сиёсий ёки идеологик характердаги сабабларни баҳона қилиб ички ишларга аралашмаслик ва бир-бирини ҳурматлаш, чунки ички тузилиш масалалари, ижтимоий системалардаги тафовутлар ҳамда социализм тараққиётининг конкрет формаларидаги тафовутлар айрим мамлакатлар халқларининг фақат ички ишидир:

иккиёқлама ва халқаро иқтисодий ҳамкорликни ривожлантириш ҳамда иқтисодий муносабатларда товар айирбошлашни қийинлаштираётган ва ишлабчиқарувчи кучларнинг тинчлик ҳамда миллий экономика доирасида ривожланишига тўсқинлик қилаётган факторларнинг ҳаммасини йўқотиш;

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тегишли органлари орқали, шунингдек Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг принципларига мувофиқ бўлган бошқа формалар воситаси блан миллий экономикага ҳам, иқтисодий қолоқ районларга ҳам шу районлардаги халқларнинг манфаатларини кўзлаб ва жаҳон экономикасини ривожлантириш манфаатларини кўзлаб ёрдам кўрсатиш;

ишончсизлик туғдирадиган ва халқлар ўртасида конструктив халқаро ҳамкорлик бўлиши ва халқларнинг тинч тотув бўлиб яшаши учун вазият вужудга келтиришни турли йўллар блан қийинлаштирадиган пропаганда ва дезинформациянинг ҳарқандай формаларини, шунингдек бошқа ҳаракатларни ҳам тўхтатиш;

ҳарқандай агрессияни ва бошқа мамлакатлар устидан сиёсий ва иқтисодий ҳукмронлик ўрнатиш йўлидаги ҳарқандай уринишларни қоралаш;

ҳарбий блоклар сиёсати халқаро кескинликни кучайтиришини, халқлар ўртасидаги ишончга путур етказишини ва уруш хавфини кучайтиришини э'тироф қилиш.

II.

Ҳар иккала ҳукумат ўз сиёсатларида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставида баён қилинган принципларга асосланадилар ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ролини ҳамда обрўйини кучайтирмоқ учун янада куч-ғайрат сарф қилиш зарур деган фикрга қўшиладиларки, Хитой Халқ Республикасига Бирлашган Миллатлар Ташкилотида унинг қонуний ўрнини беришда бу нарса ўзининг алоҳида ифодасини топган бўлур эди. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг талабларига жавоб берувчи бошқа ҳамма давлатларни шу Ташкилот а'золигига қабул қилиш ҳам аҳамиятга эга бўлур эди.

Ҳар икки ҳукумат шу фикрга қўшиладиларки, барча халқлар бутун дун'ёда тинчликнинг энг муҳим масалалари устида олиб бориладиган музокараларда ижобий натижаларга ва битимларга эришмоқ учун янги куч-ғайрат сарф қилишлари лозим, қурол-яроғларни камайтириш ва чеклаш, шунингдек атом қуролини тақиқлаш масаласи, умумий коллектив хавфсизлик вужудга келтириш, шу жумладан, Европада шартнома асосига қурилган коллектив хавфсизлик системаси вужудга келтириш масаласи, атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш масаласи мана шундай муҳим масалалардир.

Шундай куч-ғайрат сарф қилиш натижасида шундай вазият вужудга келтирилган бўлур эдики, бу вазият айни вақтда Германия масаласини демократик асосда ҳамда немис халқининг истакларига ва манфаатларига, шунингдек умумий хавфсизлик манфаатларига мувофиқ равишда бамаслаҳат ҳал қилиш, Хитой Халқ Республикасининг Тайваньга нисбатан қонуний ҳуқуқларини қондириш сингари биринчи даражада энг зарур халқаро проблемаларни тинч йўл блан ҳал этишга имкон берган бўлур эди.

Ҳар икки ҳукумат Бандунгдаги конференциянинг натижаларини халқаро ҳамкорлик идеясига қўшилган катта ҳисса деб, Осиё ва Африка халқларининг ўз сиёсий ва иқтисодий мустақилликларини мустаҳкамлаш йўлидаги куч-ғайратларига мадад деб табриклайдилар ва мана шуларнинг ҳаммаси бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлашга ёрдам беради, деб ҳисоблайдилар.

III.

Ҳар икки мамлакат ўртасидаги шу вақтгача бўлиб келган муносабатларни анализ қилишга ҳамда шу муносабатларни янада ривожлантириш перспективаларига тўлиқ э'тибор берилди. Кейинги йилларда ўзаро муносабатларда анчагина бузилиш рўй берганлигини, бу эса, ҳар иккала манфаатдор томонларга ҳам, халқаро ҳамкорликка ҳам зарар етказганлигини ҳисобга олиб, СССР ва Югославия Федератив Халқ Республикаси ҳукуматлари ўзларининг келажакдаги муносабатларини дўстона ҳамкорлик руҳида ривожлантиришга қат'ий бел боғлаганликларини изҳор қилиб ва Декларацияда баён қилинган принципларга таяниб, қуйидаги фикрга келдилар:

1. Улар нормал шартнома ҳолатини жорий қилмоқ учун зарур бўлган ҳамма чораларни кўрадилар, шу асосда улар ҳар иккала ҳукумат манфаатдор бўлган ҳамма соҳаларда икки мамлакат ўртасидаги ҳамкорликни кенгайтириш мақсадида муносабатларни нормал ривожлантиришни тартибга солиб ва та'минлаб турадилар.

2. Икки мамлакат ўртасидаги иқтисодий алоқаларни кучайтириш ва иқтисодий ҳамкорликни кенгайтириш зарурлиги тўғрисида.

Шу мақсад блан иккала ҳукумат икки мамлакат ўртасидаги иқтисодий муносабатларда бўлган нормал шартнома ҳолатининг бузилиши натижасида вужудга келган оқибатларни тугатмоқ учун зарур чораларни кўришга рози бўлдилар.

Улар иқтисодий муносабатларнинг юқорида айтиб ўтилган йўлда ривожланишини тартибга солиб ва енгиллаштириб турадиган зарур шартномаларни тузишга киришишга ҳам рози бўлдилар.

3. Маданий муносабатларни ривожлантириш мақсадида ҳар икки ҳукумат маданий ҳамкорлик тўғрисида конвенция тузишга тайёр эканликларини билдирдилар.

4. Халқлар ўртасидаги дўстона ҳамкорликни ривожлантириш учун жамоатчиликни хабардор қилиб туришга катта аҳамият бериб ва жамоатчиликнинг аниқ ҳамда об'ектив хабардор қилиниб туришини истаб ҳар иккала ҳукумат Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қарорлари руҳида ва ҳар икки томоннинг манфаатларини баббаравар ҳисобга олиш асосида информация хизмати тўғрисида конвенция тузиш зарурлигига рози бўлдилар, бунда аҳдлашувчи ҳарқайси томон территориясида мазкур информация хизмати органларининг низомлари ва имтиёзлари назарга олиниши керак.

5. Атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш тинчликни мустаҳкамламоқ учун ва бутун дун'ёдаги тараққиёт учун муҳим аҳамиятга эга эканлигини назарда тутиб, атом энергиясидан тинчлик мақсадларида фойдаланиш ишида барча мамлакатлар ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантириш тўғрисида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тавсияларини қувватлаб ҳар иккала ҳукумат бу соҳада ўзаро ҳамкорлик қилишга рози бўлдилар.

6. Ҳар иккала ҳукумат гражданлик масалаларини ёки аҳдлашувчи томонлардан бирининг территориясида бўлган иккинчи томон гражданларини аҳдлашувчи томонлардан бир-бирига репатриация қилиш масалаларини ҳал қилиш мақсадида шартномалар тузиш чораларини кўришга рози бўлдилар. Ҳар иккала ҳукумат бу шартномалар инсонпарварлик принципларини ҳурматлашга, шунингдек репатриация қилинадиган кишиларга нисбатан умум қабул қилган ихтиёрийлик принципларига асосланиш лозим, деган фикрдадирлар.

Ҳар иккала ҳукумат ўз территориясидаги бошқа томон гражданларини ҳимоя қилиш ҳуқуқини амалга ошириши лозимлигига ҳам рози бўлдилар, бунга гражданларнинг аҳдлашувчи томонлардан бирининг территориясига келмасдан олдин бўлган гражданлигини сақлаб қолиш ҳуқуқи ҳам киради.

7. Ушбу Декларацияда баён қилинган тинчликсеварлик принциплари руҳида, шунингдек ўз мамлакатларининг халқларини бир-бирларига яхшироқ таништирмоқ ва бир-бирларини яхшироқ тушуниб олмоқлари учун ҳар иккала ҳукумат алоқа боғлаш, социалистик тажрибани айирбошлаш ва эркин равишда фикр олишиш йўли блан ҳар иккала мамлакат жамоат ташкилотларининг ҳамкорлигини қўллаб-қувватлашга ва енгиллаштиришга рози бўлдилар.

8. Ҳар иккала ҳукумат икки мамлакат ўртасидаги ўзаро муносабатларни янада ривожлантириш манфаатларини кўзлаб ҳамда халқаро ҳамкорликни ривожлантириш ва бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлаш манфаатларини кўзлаб ушбу Декларация вазифаларини ва қарорларини амалга оширмоқ учун энг кўп куч-ғайрат сарф қилишга рози бўлдилар.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Ҳукумати учун
СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. БУЛГАНИН.

Югославия Федератив Халқ Республикаси Ҳукумати учун
Югославия Федератив Халқ Республикасининг Президенти И. БРОЗ-ТИТО.

1955 йил, 2 июнь.
Белград шаҳри.

Совет Иттифоқининг ҳукумат делегацияси Белграддан жўнаб кетди

БЕЛГРАД, 3 июнь. (ТАСС). Совет ҳукумати делегацияси — СССР Олий Совети Президиумининг а'зоси ва КПСС Марказий Комитетининг биринчи секретари Н. С. Хрушчев (делегация бошлиғи), СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи Ўринбосари А. И. Микоян, СССР Олий Совети Миллатлар Совети Ташқи ишлар комиссиясининг раиси, КПСС Марказий Комитетининг а'зоси ва «Правда» газетасининг бош редактори Д. Т. Шепилов, СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари А. А. Громико, СССР Ташқи савдо министрининг ўринбосари П. Н. Кумикин бугун Белграддан жўнаб кетди.

Земун аэродромида Совет ҳукумати делегациясини Югославия Федератив Халқ Республикасининг президенти И. Броз-Тито, Иттифоқ халқ скупшчинасининг раиси М. Пьяде, Иттифоқ Ижроия Вечеси раисининг ўринбосарлари Э. Кардель, А. Ранкович, С. Вулкманович-Темпо, Р. Чолакович, Ташқи ишлар давлат секретари К. Попович, Сербия ижроия вечесининг раиси И. Веселинов, Иттифоқ ижроия вечесининг а'зоси М. Тодорович, Иттифоқ Ижроия Вечесининг секретари В. Зекович, Югославия Федератив Халқ Республикаси Иттифоқи халқ скупшчинаси ташқи сиёсат комитетининг раиси В Влахович, Ташқи ишлар давлат секретарининг ўринбосарлари В. Мичунович, Х. Бркич, Белград шаҳри Халқ Комитетининг раиси М. Минич, Югославия Коммунистлар союзи Белград шаҳар комитетининг секретари Д. Ийкич ва бошқалар узатиб қолдилар.

Совет ҳукумати делегациясини СССРнинг Югославиядаги элчиси В. А. Вальков ва Белграддаги Совет элчихонасининг мас'ул ходимлари, Белграддаги четэл элчихоналари ва миссияларининг бошлиқлари ҳам кузатиб қолдилар.

Аэродром СССР ва Югославия Федератив Халқ Республикасининг Давлат байроқлари блан безатилган эди. Фахрий қоровул саф тортиб турди ҳамда Совет Иттифоқи ва Югославиянинг Давлат гимнлари ижро этилди.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Югославия Федератив Халқ Республикаси Ҳукуматлари Декларациясининг имзоланиши

1955 йил 2 июньда Белграддаги Гвардия уйида Н. С. Хрушчев бошчилигидаги СССР ҳукумат делегацияси блан И. Броз-Тито бошчилигидаги Югославия ҳукумат делегациясининг самимий ва ҳамжиҳатлик вазиятида охирги мажлиси бўлди.

Мажлисда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Югославия Федератив Халқ Республикаси ҳукуматларининг Декларацияси кўриб чиқилди ва қабул қилинди.

Шу кун кечқурун Гвардия уйида ҳар иккала мамлакат делегацияларининг а'золари, уларнинг маслаҳатчилари ва экспертлари, шунингдек матбуот вакиллари ҳозир бўлган ҳолда мазкур Декларация имзоланди.

Декларацияни:

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукумати учун СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин.

Югославия Федератив Халқ Респибликаси Ҳукумати учун Югославия Федератив Халқ Республикасининг Президенти И. Броз-Тито — имзоладилар.

Югославия ҳукумат делегацияси шарафига зиёфат

БЕЛГРАД, 2 июнь. (ТАСС махсус мухбири). Бугун Совет ҳукумат делегацияси Дединье саройида Югославия ҳукумат делегацияси шарафига зиёфат берди.

Зиёфатда СССР делегациясининг а'золари Н. С. Хрушчев, Н. А. Булганин, А. И. Микоян, Д. Т. Шепилов, А. А. Громико ва П. Н. Кумикин, Совет делегациясининг маслаҳатчилари ва экспертлари ҳозир бўлдилар.

Югославия томонидан Югославия федератив Халқ Республикаси делегациясининг а'золари И. Броз-Тито, Э. Кардель, А. Ранкович, С. Вукманович-Темпо, К. Попович, М. Тодорович ва В. Мичунович, шунингдек Югославиянинг давлат арбоблари ва сиёсий арбоблари ҳамда адабиёт ва сан'ат арбоблари ҳозир бўлдилар.

Зиёфат самимий ва дўстона вазиятда ўтди.

Совет Ҳукумат делегациясининг Белградда бўлиши муносабати блан СССРнинг Югославиядаги Элчихонасида қабул маросими

БЕЛГРАД, 2 июнь. (ТАСС). Бугун СССРнинг Югославиядаги элчиси В. А. Вальков Совет ҳукумати делегациясининг Белградда бўлиши муносабати блан катта қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида СССР Ҳукумат делегацияси блан бўлган музокараларда қатнашган Югославия ҳукумат делегациясининг бутун состави: делегация бошлиғи—Югославия Федератив Халқ Республикасининг Президенти И. Броз-Тито, Иттифоқ ижроия вечеси раисининг ўринбосарлари Э. Кардель А. Ранкович, С. Вукманович-Темпо, Ташқи ишлар давлат секретари К. Попович, Иттифоқ ижроия вечесининг а'зоси М. Тодорович, ва Ташқи ишлар давлат секретарининг ўринбосари В. Мичунович, иттифоқ халқ скупшчинасининг раиси М. Пьяде, иттифоқ ижроия вечесининг а'зоси Ф. Лескошек, касаба союзлари марказий советининг раиси Д. Салай, Сербия ижроия вечесининг раиси И. Веселинов, иттифоқ халқ скупшчинаси раисининг ўринбосари В. Симич, иттифоқ ижроия вечесининг а'зоси С. Косанович, иттифоқ ижроия вечесининг секретари В. Зекович, Белград шаҳар халқ комитетининг раиси М. Минич, скупшчина иттифоқ вечесининг раиси В. Зечевич, иттифоқ ижроия вечесининг а'зоси О. Карабегович, Югославия Федератив Халқ Республикаси скупшчинаси иттифоқ вечесининг халқ хўжалиги комитети раиси, М. Попович, иттифоқ скупшчинаси ташқи сиёсат комитетининг раиси В. Влахович, Сербия халқ скупшчинаси раисининг ўринбосари Д. Петрович, халқ мудофааси ишлари давлат секретари И. Гошняк, Югославия Федератив Халқ Республикаси ички ишлар давлат секретари С. Стефанович, ижтимоий бошқарув ва бюджет ишлари давлат секретари Н. Божинович, ташқи ишлар давлат секретарининг ўринбосарлари С. Прица ва Х. Бркич, халқ мудофааси ишлари давлат секретарининг ўринбосарлари О. Креачич, В. Николич, Югославия Федератив Халқ Республикаси Президентининг бош секретари И. Вильфан, Югославия Федератив Халқ Республикасининг СССРдаги элчиси Д. Видич, Сербия Фанлар академиясининг президенти А. Белич, ҳарбий-ҳаво кучлари қўмондони З. Улепич, Югославия армиясининг генераллари, фан, маданият ва сан'ат арбоблари ва бошқалар ҳозир бўлдилар.

Қабул маросимида совет томонидан Совет ҳукумат делегациясининг бошлиғи СССР Олий Совети Президиумининг а'зоси ва КПСС Марказий комитетининг биринчи секретари Н. С. Хрушчев, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин, СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи ўринбосари А. И. Микоян, СССР Олий Совети Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссиясининг раиси, КПСС Марказий Комитетининг а'зоси ва «Правда» газетасининг бош редактори Д. Т. Шепилов, СССР Ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари А. А. Громико ва Ташқи савдо министрининг ўринбосари П. Н. Кумикин, Совет ҳукумат делегациясининг экспертлари ва маслаҳатчилари, шунингдек СССРнинг Югославиядаги элчихонасининг мас'ул ходимлари ҳозир бўлдилар.

Қабул маросимида Белграддаги четэл элчихоналари ва миссияларининг бошлиқлари, шунингдек югослав, совет ва четэл матбуотининг вакиллари ҳозир бўлдилар.

Меҳмонлар учун берилган катта концертда совет сан'атининг отоқли арбоблари — СССР халқ артисти Е. Чавдар, РСФСР халқ артистлари И. Петров ва П. Лисициан, ССР Иттифоқи Большой театри балетининг солистлари Р. Стручкова, А. Лапаури ва Пятницкий номидаги хорнинг рақкослар группаси қатнашди.

Қабул маросими ғоят самимий, дўстона вазиятда ўтди.

„Совет ҳукумат делегацияси Белградда" деган кинофильм

Совет кишилари СССР ҳукумат делегациясининг Югославияда бўлишини жуда қизиқиб кузатиб турмоқдалар. 2 июньда москвалилар пойтахт экранларида «Совет ҳукумат делегацияси Белградда» деган махсус кинофильмни тамоша қилдилар.

26 май куни Земун аэродромида ЮФХР ва СССР давлат байроқларини шамол ҳилпиллатиб турипти. Майдонга самолётлар келиб қўнади. Кинооператор СССР Олий Совети Президиуми а'зоси ва КПСС МК биринчи секретари Н. С. Хрушчев бошчилигидаги Совет делегацияси тантанали суратда кутиб олинган пайтни суратга олган. Делегацияни ЮФХР президенти Иосип Броз-Тито, ҳукумат а'золари ва Югославия Коммунистлар союзининг раҳбарлари кутиб оладилар.

Кино лентаси тамошабинни аэродромдан Югославиянинг байрамдагидек безатилган пойтахти — Белградга келтиради. Фильм кадрлари иккала славян мамлакат давлат арбобларининг ўзаро муносабатларини янада яхшилашга бағишланган учрашувини кўрсатади. (ТАСС).

„Шарқ юлдузи" журналининг 5-нчи сони босилиб чиқди

Ўзбекистон Совет ёзувчилари союзининг ойлик адабий-бадиий, ижтимоий-сиёсий журнали «Шарқ юлдузи»нинг навбатдаги 5-нчи сони босилиб чиқди.

Журналнинг бу сони отоқли ёзувчи, академик, Сталин мукофотининг лауреати Мусо Тошмуҳамедов Ойбекнинг 50 ёшга тўлганига ва ижодий фаолиятининг 30 йиллигига бағишланган.

Журналнинг биринчи саҳифалари Ойбекнинг «Ленин мавзолейида», «Раиса», «Май», «На'матак», «Дала йўлида», «Карачида» ва «Муҳожирлар лагери» ше'рлари блан бошланади. Шунингдек Ҳомил Ёқубовнинг «Ойбекнинг романлари», А. Аброров ва А. Ҳайитметовнинг «Ойбек поэзияси ҳақида» мақолалари босилган.

Бундан ташқари, журналда Асқад Мухторнинг «Опа-сингиллар» романининг охири, С. Анорбоевнинг «Жасорат», Комил Файзуллиннинг «Ўғил» ҳикоялари ва бошқа асарлар босилган.

Ўзбекистон ССР Кенг истe'мол саноат товарлари министрлигига қарашли Тошкент енгил саноат техникуми республика пойафзал, тикучилик, жут—каноп ва шоҳи саноати корхоналари учун технологлар, мастер ва механиклар тайёрлаб беради. Бу йил техникумни 70 дан ортиқ ёш мутахассислар битириб чиқадилар. **Суратда:** техникум студенти Фарид **Худойқулов** иш устида.

Р. Исаев фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

Қисқа сатрларда

* Мирзачўл районидаги Ворошилов номли колхозда коммутатор ўрнатилиб, колхознинг учта участкасига ва иккита мактаб ҳамда дала бригадаларига телефон аппаратлари ўрнатилди.

В. Шодмонов.

* Чиноз районидаги Ленин номли, Сталин номли, «Қизил Октябрь», «XIX партс'езд» колхозлари ўзларининг ажралмас фондларидан «Победа», «Зис-150» енгил ва юк машиналари сотиб олдилар.

Т. Каримов, Н. Саидов.

* Верхне-волинск районидаги «Победа» колхози йилдан-йилга обод ва кўркам бўлмоқда. Колхозда яқинда 575 киши сиғадиган клуб биноси қурилди. Шунингдек колхоз правлениеси учун 23 хонали бино қурилиб битказилди.

Т. Санбетов, Я. Мўминов.

* Бўка район маданият бўлими ҳузурида ўтган йили 8 ойлик тикучилик ҳунар мактаби очилган эди. Мактабни бу йил хотин-қизлардан ўн киши муваффақият блан тамомлаб чиқди. Улар халққа маданий хизмат қилиш учун колхозларга жўнаб кетдилар.

А. Ашуров.

* Ўртасарой районидаги Сталин номли колхозда 30 киловатт-соат электро энергия берадиган 60 от кучига эга бўлган дизель ўрнатилди. Ҳозир 300 дан ортиқ колхоз а'золарининг уйлари электрлаштирилди.

К. Султонов.

* В. И. Ленин номли Ўрта Осиё давлат университети география факультетининг бир группа студентлари Тошкент чинни заводига экскурсияга бордилар. Экскурсия студентларда яхши таассурот қолдирди.

Н. Соатов.

* Тошкент шаҳар Киров районидаги Озербайджанская ва Шорс кўчаларида янги типдаги озиқ-овқат магазини очилди. Ҳозир магазин турли кондитер моллари блан савдо қилмоқда.

А. Бобожонов.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Чорвачилик фермасининг агитаторлари

КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми қарорини амалга ошириш учун курашаётган Паркент районидаги «Коммуна» колхозининг чорвадорлари жамоат чорвачилигини ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини оширишда бирмунча ютуқларни қўлга киритдилар. Чорвадорлар айниқса соғин сигирлардан кўпроқ сут соғиб олишга э'тибор берабошладилар. Кейинги вақтларда ҳарбир соғин сигирдан олинадиган сут икки баробар кўпайди.

Колхоз партия ташкилотининг чорвадорлар ўртасида олиб бораётган оммавий-сиёсий ва ташкилий ишларининг намунали йўлга қўйилиши орқасида чорвадорлар кундан-кунга янада унумли ҳамда самарали ишламоқдалар. Коммунист агитатор Нуриддин Ҳусамутдинов партия топшириғини садоқат блан бажариб, чорвадорлар ўртасида партия, ҳукуматимиз қарорларини кенг тушунтириб уларни ишга бўлган муҳаббатини тобора оширмоқда. У, ҳарбир чорвадор блан алоҳида суҳбатлашади, кундалик янгиликларни газеталардан ўқиб беради, колхоздаги қилинаётган ишларнинг аҳволи блан таништиради. Агитатор фермадаги кундалик ишларни яхши билганлиги учун унинг суҳбати жонли ва қизиқарли ўтади.

КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорларини яхши ўзлаштириб олган ўртоқ Ҳусамитдинов ҳарбир чорвадорнинг ички ресурслардан тўғри фойдаланиб, жомоат чорвачилигининг маҳсулдорлигини оширишга чақирмоқда. Агитатор бир суҳбатда соғин сигирларни оғилда боқиш тўғрисидаги илғор чорвадорлар тажрибасини сўзлаб берди. Агитатор партия ташкилоти ва колхоз правлениеси олдига соғин сигирларни қўлда боқишга тезроқ кўчиш масаласини қўйди. Агитаторнинг ташаббуси блан бир группа молбоқар ва сут соғувчилар қўшни колхознинг фермасида бўлдилар ва унда сигирларни боқиш усули блан танишдилар.

Айрим сут соғувчилар мол боқишга кам э'тибор беришарди. Молхона тоза сақланмас, ба'зан эса сигирлар ўз вақтида соғиб олинмас эди. Бу аҳволни ўзгартириш ҳақида агитатор Нуритдин Ҳусамутдинов колхозчилар блан бирнеча бор суҳбат ўтказди. Ўз ишига парвосизлик блан қараб, сигирларнинг сутини камайтириб юбораётган соғувчиларни номини тилга олди ва уларнинг ишидаги камчиликларни кўрсатиб танқид қилди. Агитаторнинг таклифи блан колхознинг ветфельдшери ўртоқ Эрматов ходимлар блан сут соғиш ҳақида бирнеча марта суҳбат ўтказди. Бу тадбирлардан кейин кўпроқ сут соғиб олинабошланди. Сут соғувчи Салтанат Мирзабоеванинг ўзи «Тамара» исмли сигирдан уч ой ичида 777 литр сут соғиб олишга эришди. «Казбек», «Лангрина», «Хангар», «Остра» исмли сигирлардан ҳам шу миқдорда сут соғиб олинди.

Ишнинг ютуғи омма блан системали ишлашга боғлиқ. Сут соғиш ишида биринчи марта ишлаётган Мираҳмедова бирнеча ой давомида ўзига биркитилган сигирлардан жуда кам сут соғиб оларди. Агитатор унинг ишини яхшилашга ёрдам берди. Ўртоқ Ҳусамутдинов «Караваево» совхозининг сут соғувчилари ҳақида ёзилган китобчани ўзи ўқиб чиқди, кейин эса у илғорларнинг сут соғиб олишдаги иш тажрибасини ўртоқ Мираҳмедовага сўзлаб берди.

— Ҳарбир соғин сигирнинг иштаҳасига қараб, боқиш керак — деди агитатор. — Ана шундагина унинг сути ҳам кўп бўлади.

Ўртоқ Мираҳмедова сигирларни боқишни яхшилайбошлади. Сигирлар белгиланган соатларда соғишга одатланди. Натижада ўртоқ Мираҳмедовага биркитиб қўйилган сигирлардан олинадиган кундалик сут 80 литрдан 100—120 литргача кўпайди. Антонина Абрамовна каби сут соғувчиларга ҳам агитатор яқиндан ёрдам берди. КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми қарорига амалий иш блан жавоб бераётган сут соғувчиларнинг ҳаммаси ўзларига биркитилган ҳарбир сигирдан йилига камида 1500 литрдан сут соғиб олиш учун курашмоқдалар.

Колхоз правлениеси чорвадорларнинг унумли ишлаши учун барча шароитларни яратиб берган. Сули Туранова, Холбуви Абдуллаева, Салтанат Мирзабоева каби сут соғувчиларнинг уйларини ремонт қилиб беришга яқиндан ёрдам қилинди, пул, ғалла аванслари берилди. Бу соҳада агитаторнинг хизматлари катта бўлди. Агитатор Ҳусамутдинов чорвадорларнинг уй ишлари блан ҳам қизиқади, ундаги камчиликларни йўқотишга правлениенинг э'тиборини қаратади.

Ҳозир колхозда барча имкониятларни ишга солиб чорвачиликни ривожлантиришга янада катта э'тибор берилмоқда. Ферма молларини автоматик усулда суғориш чоралари кўрилмоқда, электр аппарати блан сигирларни соғиб олиш, хашак қирқиш ишларини механизмлар ёрдами блан бажариш учун катта ишлар қилинмоқда. Дурадгор Барат Холдоров бошлиқ қурилиш бригадаси молхонани қайта ремонтдан чиқарди ва 100 бош қорамол сиғадиган янги типдаги молхона қурилишига киришди.

Агитатор чорвадорлар ўртасида анча иш қилди, меҳнат интизомини мустаҳкамлашда, илғорлар тажрибасини оммалаштиришда партия ташкилоти томонидан қўйилган вазифаларни муваффақиятли амалга оширмоқда. Ўртоқ Ҳусамутдиновнинг ташаббуси блан фермада деворий газета, «Жанговар варақа» чиқариб турилибди, социалистик мусобақа ишларини ёзиб турадиган кўрсаткич тахта қилинди.

Актив жамоатчи Ҳусамутдинов қишлоқ хўжалиги фани соҳасидаги ютуқларни системали ўқиб, ўрганиши туфайли ҳам унинг сўзи ўткир ва та'сирчандир. Уни колхозчилар ҳурмат қиладилар, кўп нарсаларни у орқали билиб олмоқдалар.

Мирсаидов, Аҳмедов каби агитаторлар ҳам ишда шахсан намуна кўрсатиб чорвадорлар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни олиб бормоқдалар.

Чорва молларининг маҳсулдорлигини оширишда мустаҳкам ем-хашак базаси яратиш ғоят катта аҳамиятга эга. Маккажўхори, лавлаги экиш қисқа муддатда тугалланди, унинг парвариши эса юқори агротехника қоидалари асосида ўтказилмоқда. Ўртоқ Минавваров бошлиқ бўлган хашак тўплаш бригадасида иш қизиб кетди. Бригаданинг а'золари чорва молларининг қишловига кўпроқ ем-хашак тўплаш учун курашмоқдалар.

Колхоз партия ташкилоти агитаторларнинг йиғилишини ўтказиб, улар блан биргаликда пичан тўплаш даврида оммавий-агитация ишларини олиб бориш тадбирларини ишлаб чиқди. Партия ташкилотининг планига мувофиқ пичан тўпловчилар ўртасида турли темаларда суҳбат ва лекциялар уюштирилади, газета ўқиш ташкил қилинади, «Жанговар варақа»лар чиқариб турилади.

«Коммуна» колхозида чорвачиликни ривожлантириш бўйича бешйиллик план тузилган. Колхоз ҳайдаладиган ҳар 100 гектар ердан 1954 йилга қараганда бу йил 12 центнердан кўп сут топшириши керак, 1960 йилда эса колхоздаги соғин сигирлардан олинадиган сут маҳсулотини 3 баробар кўпайтириш планлаштирилган.

Бу вазифаларни муваффақиятли бажаришга колхоз чорвадорларининг бутун э'тибори қаратилган. Улар социалистик мусобақа асосида ишни ташкил қилиб чорва молларини парвариш қилишни тобора яхшиламоқдалар.

Я. ВЛАДИМИРОВ.

Жонли суҳбат

Қуйичирчиқ районидаги Каганович номли колхоз бошланғич партия ташкилоти колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кунсайин кучайтирмоқда.

Агитаторлар ўз суҳтабларида каноп, жут ва бошқа экинлардан юқори ҳосил етиштириш йўллари ва бу муҳим техника экинларидан муттасил мўл ҳосил олиб келаётган илғорларнинг тажрибасини пропаганда қилишга алоҳида э'тибор берадилар. Шунингдек социалистик мусобақани кучайтириш ва меҳнат унумини ошириш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш масалалари ҳам агитаторларнинг диққат марказида турибди.

Е. Ойнақулов, Ч.Дорменов ўртоқлар ўз суҳбатларининг жонли ва қизиқарли бўлишига эришиб, бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Улар суҳбат ўтказиш учун яхши тайёрлик кўрадилар.

Колхоз партия ташкилоти (секретари ўртоқ Е. Елибоев) колхозчилар ўртасида олиб борилаётган оммавий-сиёсий ишларни янада яхшилаш учун курашмоқда.

М. ШАМЕНОВ.

Агитаторлар колхозчилар орасида

Мирзачўл районидаги Василевский номли колхоз а'золари ғўза парваришига алоҳида э'тибор бериб, ўзаро социалистик мусобақани яна ҳам авж олдириб юбордилар.

Колхоз бошланғич партия ташкилоти (секретари Жўрабой Эргашев) агитаторлар фаолиятини янада ошириш мақсадида уларга ўз вақтида керакли кўрсатмалар бераётир. Ишчан агитаторлардан Раҳмон Абдураҳмонов, Камол Мададов, Қўчқорали Фахриддинов каби ўртоқлар доимо колхозчилар орасида бўлиб, уларга турли темаларда лекция ўқийдилар, улар блан қизиқарли, мазмунли суҳбатлар ўтказадилар.

Агитаторлар ташаббуси блан бригадаларда мунтазам равишда чиқарилаётган «Жанговар варақа»лар ҳам мазмунли ва мароқлидир.

Ғ. ҚЎЗИЕВ.

Радиоузелдан гапирамиз...

— Колхоз радиоузелидан гапирамиз... Микрофон орқали гапирган колхоз правлениесининг раиси ўртоқ Шодмонқулов ғўза парваришини намунали ўтказаётган Усмонов, Ҳакимов ўртоқлар бошлиқ бригада а'золарининг ютуқларини, тажрибакор пахтакорлардан Дўстбек Тўрабеков, Саида Саидманбитова, Алиқул Йўлчиев ўртоқларнинг фидокорона меҳнатларини алоҳида қайд қилиб ўтди...

Сирдар'ё районидаги Каганович номли колхозда оммавий-сиёсий ишлар яхши йўлга қўйилган. Ҳамма бригадаларнинг дала шийпонлари турли шиор, плакат портретлар блан шинам қилиб безатилган, радиоприёмниклар қўйилган, радиоузел хизматидан кенг фойдаланилмоқда.

Колхоз бошланғич партия ва комсомол ташкилотлари колхозда оммавий-сиёсий ишларнинг кучайтирилишига катта э'тибор бериб, бу ишга ма'лумотли ва тажрибали агитаторларни жалб этган. Агитаторлар колхозчилар блан турли темаларда мазмунли суҳбатлар ўтказмоқдалар.

Т. ЖАМОЛОВ.

Коммунистик партия ва Совет давлатининг отоқли арбоби

(Я. М. Свердлов туғилган куннинг 70 йиллиги муносабати блан)

Коммунистик партияни ва дун'ёда биринчи Совет социалистик давлатини барпо қилган, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабасини ташкил қилган ва бу революция ғалабаларини ҳимоя қилишни уюштирган пролетар революционерларининг шонли сафида Ленин ва Сталиннинг сафдоши Яков Михайлович Свердлов энг фахрли ўринлардан бирини олади. Унинг бутун ҳаёти ва фаолияти халққа хизмат қилиш намунасидир.

Я. М. Свердлов 1885 йилнинг июнь ойида Нижний-Новгородда (Горький шаҳри) ҳунарманд-ўймакор оиласида туғилди. У, ўнбеш яшар чоғида гимназиянинг бешинчи синфидан чиқиб кетди, оилада кўникиб қолган турмуш блан алоқани узди ва мустақил ҳаёт йўлига ўтди. Свердлов аптекада шогирд бўлиб ишлади, сўнгра, тўғри келган ишларни бажариш блан бирга ўз билимини оширди, кўп китоб ўқиди.

Свердлов 1901 йилда ўнолти яшар чоғида революцион ҳаракатнинг актив қатнашчиси бўлди. У, ишчи-ёшлар ўртасида пропаганда ишлари олиб боради, марксистларнинг бирқанча нолегал (яширин) тўгаракларига раҳбарлик қилади. Яков Михайлович 1901 йилда Нижний-Новгороддан сургун қилинган Горькийни кузатиб қолиш муносабати блан уюштирилган намойишда актив қатнашганлиги учун биринчи марта қамоққа олинди.

Свердлов Сормово ишчи районида агитация-пропаганда ишларини кучайтириб юборди. Партиянинг Нижний-Новгород комитети 1902 йилда Свердловни ана шу районга юборган эди. Свердлов буерда Сормово ишчиларининг машҳур биринчи май сиёсий намойишини тайёрлашда актив қатнашди. Чор охранкаси ёш революционерни қаттиқ та'қиб этди ва 1903 йилнинг кўкламида Свердлов яна тюрьмага ташланди. У, ярим йилдан кейин тюрьмадан чиқди.

Свердлов партиянинг II с'ездидан кейин Ленин позицияларига қат'ий суратда ўтиб олган кишиларнинг бири эди.

Партия Марказий Комитети 1905 йилнинг ёз фаслида Свердловнинг қамалиш хавфи борлигини билиб, уни Қозон шаҳрига юборади, сўнгра эса, большевистик ташкилотчининг мустаҳкам қўли ва пролетар революционерининг, ишчилар оммаси етакчисининг оташин сўзи талаб этилган бошқа шаҳарларга юборади. Свердлов Уралда қизғин иш олиб боради. Свердлов Уралга 1905 йилнинг октябрида келган эди. У, партия III с'ездининг қарорларига таяниб, буерда партия ташкилотларини ва ишчилар синфини чоризмга қарши қуролли курашга тайёрлаш соҳасида кўп иш қилди. Екатеринбург партия ташкилоти Яков Михайловични большевикларнинг Таммерфорс конференциясига делегат қилиб юборди. Аммо, у, Таммерфорсга кечикиб келди ва буерда Ленин ҳамда Сталин блан учрашаолмади. У, Ленин ва Сталин блан учрашишни жуда хоҳлар эди.

Декабрь қуролли қўзғолони бостирилганидан кейин Свердлов Уралга қайтиб келди. Мамлакатнинг ҳамма қисмида реакция бош кўтарган эди. Свердлов олдиндан ишлаб чиқилган планга мувофиқ, партия кучларини тақсимлади, партиянинг асосий кадрларини сақлаб, партия ташкилотларининг яширин иш шароитига ўтишини уюштирди.

1906 йил июнь ойида Свердлов Пермьда қамоққа олинди ва уч йилдан кўпроқ вақт тюрьмада ётди.

Свердлов тюрьмадан чиққанидан кейин, Марказий Комитет уни 1909 йилнинг куз фаслида Москвага юборди. Марказий Комитет унга кўп қамоқлардан жафо чеккан Москва большевистик ташкилотини тиклашни топширган эди. Аммо, у, Москвада узоқ ишлайолмади. Свердлов қамоққа олинди ва 1910 йилда Нарим ўлкасига сургун қилинди. У тез орада сургундан қочиб Москвага келди, шундан кейин Петербургга борди. Свердлов Петербургда яширин шароитда иш олиб борган партия ташкилотини мустаҳкамлашга зўр ғайрат блан киришди, большевикларнинг «Звезда» деган легал газетасини чиқариш учун тайёргарлик кўришда қатнашди. Свердлов 1910 йилнинг ноябрида яна қамоққа олинди ва тюрьмада узоқ вақт ётганидан кейин 4 йил муддат блан Нарим ўлкасига сургун қилинди, сургундан қочишга ҳаракат қилиб кўрганидан кейин, остяклар яшайдиган узоқ Максимкин Яр қишлоғига юборилди.

Ўша вақтда сургунда бўлган Свердлов ва Сталин 1912 йил январь ойида партиянинг Умумроссия VI (Прага) конференциясида партия Марказий Комитети составига сиртдан сайландилар. Конференция Россиядаги революцион ишга раҳбарлик қилиш учун Марказий Комитетнинг И. В. Сталин бошчилигидаги Рус бюросини тузди. Бу бюро составида Свердлов ҳам бор эди.

1912 йилда Свердлов сургундан қочди. И. В. Сталин ҳам у блан қарийб бир вақтда сургундан қочди. Свердлов Петербургда большевистик «Правда» газетасида актив ишлай бошлади. Бундан ташқари, партия Марказий Комитети Яков Михайловичга Давлат Думасидаги большевистик фракциянинг ишларига раҳбарлик қилишни ҳам топширди. 1913 йилнинг февраль ойида Я. М. Свердлов ва И. В. Сталин қамоққа олиндилар ва узоқ Турухан ўлкасига сургун қилиндилар. Хавфли революционерларнинг қочишига имкон бермаслик учун уларни Қутб доирасининг нариги ёғидаги Курейко манзилига жўнатдилар. Курейко мутлақо ўтиб бўлмайдиган тайга блан ажралган эди. Орадан тўрт йил ўтгач, февраль революцияси Сталин блан Свердловни шуерда озод қилди.

Свердлов сургундан қайтиб келганидан кейин, партия Марказий Комитети область партия конференциясига тайёргарлик кўриш ва бу конференцияни ўтказиш учун, революциянинг туб масалаларида партиянинг йўлини тушунтириб бериш учун уни Уралга юборди. Урал большевиклари Свердловни VII (апрель) Умумроссия партия конференциясига делегат қилиб сайладилар. Свердлов буерда В. И. Ленин блан биринчи марта учрашди. Апрель конференциясида Яков Михайлович Свердлов партия Марказий Комитетининг а'зоси қилиб сайланди, сўнгра эса, Марказий Комитетнинг секретари қилиб тасдиқланди. Свердлов В. И. Ленин ва И. В. Сталин блан биргаликда партия ташкилотларини мустаҳкамлаш соҳасида кўп иш қилди, партия ташкилотларининг ишларини Лениннинг тарихий апрель тезисларини амалга ошириш, ишчилар оммасини социалистик революция қилиш учун кураш вазифалари теварагига жипслаштириш йўлидан олиб борди.

И. В. Сталин ва Я. М. Свердлов ўша вақтда Муваққат ҳукуматнинг та'қибидан яширинган Владимир Ильич Лениннинг кўрсатмаларига амал қилиб, партия VI с'ездини чақиришга тайёргарлик кўрдилар ва с'езднинг ҳамма ишларига раҳбарлик қилдилар. С'ездда Свердлов партия Марказий Комитетининг ташкилий ҳисоботини берди. Ма'лумки, VI с'езд партияни қуролли қўзғолон қилишга йўллаган эди. Свердлов қўзғолонга раҳбарлик қилиш учун партия Марказий Комитетининг кенгайтирилган пленумида сайланган партия маркази составига ўтди. Бу марказга И. В. Сталин бошчилик қилди. Марказий Комитет Свердловга Советларнинг II Умумроссия с'езди большевистик фракциясига раҳбарлик қилишни топширди.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалаба қилганидан кейин, Совет давлатининг бошлиғи тўғрисидаги масала кўтарилганида, партия Я. М. Свердловни Бутунроссия Марказий Ижроия Комитети Раиси, дун'ёда биринчи Советлар мамлакатининг раҳбари бўлиш каби юқори лавозимга кўтарди. Я. М. Свердлов революционерга хос бутун ғайрати ва эҳтиросини, ўзининг буюк ташкилотчилик талантини, ташкилий ишлардаги жуда катта тажрибасини эски, буржуа давлат машинасини синдириб ташлашдан ва янги, совет давлат аппаратини вужудга келтиришдан иборат улуғ тарихий вазифани бажаришга бағишлади.

Я. М. Свердлов троцкийчилар, «сўл коммунистлар» лагеридаги таслимчиларга ва хоинларга қарши ва халқнинг бошқа душманларига қарши В. И. Ленин ва И. В. Сталин блан биргаликда қат'ий кураш олиб борди. Ана шу халқ душманлари партияни ичидан бузишга, ёш социалистик давлатни барбод этишга уринган эдилар.

Подполье шароитида оғир ва машаққат блан ўтказилган иш йиллари, тюрьма ва сургунларда ўтказилган ўн йил, давлатга ва партия қурилишига раҳбарлик қилиш соҳасида бажарилган буюк ишлар — буларнинг ҳаммаси Свердловнинг организмини қақшатди. У, 1919 йил март ойида 34 яшар чоғида вафот этди.

Бутунроссия Марказий Ижроия Комитетининг 1919 йил 18 мартда Свердлов хотирасига бағишланган мажлисида В. И. Лениннинг сўзлаган нутқи Коммунистик партиянинг Свердловга ғоят юксак баҳо берганлигини кўрсатади. В. И. Ленин Я. М. Свердловни пролетар революциясининг йўлбошчиси, биринчи социалистик Совет республикасининг биринчи кишиси, Россиядаги бутун Совет ҳокимиятининг ташкилотчиси ва ўз билими жиҳатидан партия ишларининг ягона ташкилотчиси, деб атади.

«Ўртоқ Свердлов революциямизнинг боришида, унинг ғалабаларида, пролетар революциясининг энг асосий ва энг муҳим хусусиятларини, ҳаммадан кўра, тўлароқ ва мунтазамроқ ифодалашга муваффақ бўлди, шунинг учун ҳам унинг пролетар революцияси йўлбошчиси сифатидаги аҳамияти, унинг революция ишига бўлган чексиз садоқатидан ҳам кўпроқ даражадаги аҳамияти, худди ана шундадир» (Асарлар, 29 том, 79 бет).

Совет халқи отоқли пролетар революционери Яков Михайлович Свердловнинг порлоқ хотирасини самимий ҳурмат блан эсга олади. Яков Михайлович Свердловнинг ажойиб ҳаёти коммунистик жамият қураётган барча совет кишилари учун илҳомбахш намунадир.

Юзцентнерчи пахтакорлар тажрибаси асосида ишлаб, ғўза парваришини намунали ўтказайлик!

Юзцентнерчилар орасида

Тонг ўз чодирини йиғабошлади. Хўрозларнинг янгроқ товушлари, қушларнинг чуғур-чуғурлари, вижир-вижирлари тобора кучайди. Улар тун пардаси йиртилганидан қувонгандай шод-хуррам сайраб, дарахтлардан-дарахтларга учиб дарбозлик қилар, кўкларда парвоз этар эдилар. Ёзнинг шундай гўзал олтин тонгида эрта уйғонишнинг ўзгача гашти, ўзгача сурури бор. Салқин, майин ва ёқимли шабада, беғубор, мусаффо ҳаво танларга роҳат ва ҳузур бағишлайди, кўнгил ажиб бир завқларга тўлади. Мана шундай тонг палласида туриб далага томон йўл олиш Пўлатхўжаакага одат бўлиб қолган. Фақат Пўлатхўжаакага эмас, бу унинг звено а'золарига ҳам одат-расм бўлиб қолган. Бу ерда меҳнатга онгли муносабатнинг дастлабки намунаси шундан иборат эди.

Шу звенонинг а'зоси, ғўзаларни от қўшиб озиқлантирувчи Меливой Пардаев бугун кечроқ уйғониб қолди. Тўриқ отини апил-тапил миниб, уйқули кўзларини уқалаганича, далага ошиқди. Одати бўйича аста хиргойи қилишни унутмади:

Тонг ели аста эсиб гўзал ёримни уйғаттил...

Лирик куй дала бўйлаб қанотланарди. Меливойнинг ҳиргойисини эшитган қизлар бирдан хандон отиб кулиб юборишди. Бировнинг жарангли товуши эшитилди:

— Ўзингиз уйғонинг, ўзингиз. Кўзингизни сал уқаланг, ёрингиз уйғониб иш бошлагани қачон эди-ю. . .

Хушчақчақ кулги қуюқ ҳавода кучли тўлқинланди. Қизларнинг бу кулгисидан лол бўлган Меливой Парпиев жавоб беришга эмас, ўғит сепучи аппаратни отга қўшишга ошиқди, бир зумдан кейин отга қамчи берди, эгат бўйлаб қизлар тўдасидан узоқлашди.

Иккинчи бригаданинг ери баланд-пастлик. Дала шийпони ернинг энг баланд жойида. Шу ердан ҳартомон манаман деб кўзга ташланади: ғўза қаторлари гоҳ камалакка ўхшатиб эгри тортилгани, гоҳ тўппатўғри, гоҳ эса сал жанубга мойил қилиб тортилгани кўринади. Ер шароитига, сувнинг қаторларда равон юришини кўзлаб шундай қилингани яққол сезилиб турипти. Пешонасини қийиқча блан боғлаб олган звено бошлиғи Пўлатхўжа ака тут тагидаги ариққа чим босиб, сув боғламоқда, звенонинг уста сувчиларидан Ирисгул Аҳмедова эгатларга сув тарамоқда. Шўх, ўйноқлаб оқадиган малларанг сувлар уста сувчиларнинг ихтиёрига бўйсунгандай, «ювош»ланиб қолгандай кўринади. Қуйига қиялаб кетган қаторларда сувлар тошмасдан, ерга сингиб аста оқмоқда. Қаторлардаги ёш ғўзалар сувга мириқиб қонганидан яна ҳам яшнаб кўринади. Минерал ва маҳаллий ўғит аралашмаси сувга эриб ғўза томирларига сингиб бормоқда.

Бригада бошлиғи Мубор Йўлдошева Пўлатхўжа аканинг олдига келиб тўхтади. Унинг ишига разм солди. Бироз айланиб қаторларни диққат блан кўздан кечирди. Ерда битта ҳам бегона ўт йўқ. Бригадир буни кўриб, қаноат ҳосил қилди. Ниҳоят, қаторларга қараб, бирнимани сезгандай тўхтаб қолди ва Пўлатхўжа аканинг ёнига келди:

— Ерингизда ёввойи ўт йўқ, буниси яхши. Лекин яганадан кейин айрим жойларда қайта экишда қолган чигитлар униб чиқипти. Бунинг ёввойи ўтдан фарқи йўқ, — деди Йўлдошева.

— Тўғри,— деди Пўлатхўжа ака, — бугун кечгача қўшимча яганани ҳам тамомлаймиз. . .

— Яхши қиласиз, ўзингиздан қолар гап йўқ. Ва'дамиз катта, бундай қараганда ғўза парваришида ҳаммадан олдиндамиз-у, лекин бошқа бригадалардан фарқимиз сал, холос. Бир ҳаракат қилишса, биздан ўтиб кетишлари ҳеч гап эмас. . .

Бригада бошлиғи блан звено бошлиғи анча гаплашиб туришди. Уларнинг суҳбати жуда жиддий ва жуда самимий эди. Бу маҳал тоғ орқасидан кўтарилган қуёшнинг олтин нурлари бўйчан ва адил мирзатераклар бошида заркокилдай жило берабошлаган эди. Ҳадемай қуёш пахтазорларни зарга кўмиб юборди. Қатор ораларида жилдираб оқаётган сув кумушдай акс нур сочиб кўзларни қамаштирарди. Пахта даласи ажиб тусга кирди. Бригада бошлиғи звено ерининг қуйи томонига, қизлар ишлаётган томонга йўл олди. Пўлатхўжа ака ҳарбир эгатга назар ташлаб, ба'зи жойларга чим босди. Сув оқишини тартибга солди, сўнг меҳр тўла кўзларини қизил байроқ ҳилпираб турган пахтазорга қадади. Ўзининг севган касбкори ҳақида ўйлаб кетди.

Пўлатхўжа Авлиёхўжаев Оржоникидзе районидаги Киров номли колхозда 1951 йилдан бери звено бошлиғи бўлиб ишлайди. У звено бошлиғи бўлган дастлабки йили ҳар гектар ердан 40 центнердан ошириб ҳосил олди. Шу йили у «Юқори ҳосилли звено» деган фахрли ном олди. Ундан кейин у ба'зи кишиларга ўхшаб, кеккайиб кетмади, аксинча, «юқори ҳосилли звено, муттасил юқори ҳосил олиши керак-да», деб тўғри ўйлади. Ишда мас'улият ортганини ҳис қилди. Шунинг учун у пахта ишига яна астойдил берилиб кетди. Шунга яраша ўзида куч-ғайрат, энг муҳими, ишнинг кўзини билишдек хислатлар борлигига ишонч ҳосил қилди. 1953 йилда ҳар гектар ердан 45 центнерга етказиб пахта ҳосили олишга муяссар бўлди.

Ўтган йилда Пўлатхўжа ака звеноси пахта тайёрлаш планини ошиғи блан бажарди. Бу звенода ҳар меҳнат кунига 29 сўмдан пул тақсимланди, лекин звенода илгариги йилга нисбатан ҳар гектар ердан олинган пахта ҳосили 2 центнердан кам бўлди. Уни Пўлатхўжа ака зўр ташвиш блан эслар экан, ўзича: «бу орқага қайтиш-ку», деб қўярди. Шунинг учун ҳам ўз а'золари блан шу тўғрида кўпроқ гаплашар, «биз орқага қайтмаслигимиз керак, ўз звеномизнинг шуҳратини сақлаб қолишимиз, илгаригидан кўра кўпроқ ҳосил етиштиришимиз зарур» дер эди.

Ўз вазифаларини яхши англаган звено а'золари бу йил чигит экишга зўр тайёрлик кўрдилар. Аввало ерни ўғитлаб ҳайдатиб олдилар. Баҳорда сув равон юрсин учун ерни ўз шароитига қараб обдон текисладилар. Эрта баҳордаёқ 40 тоннадан кўпроқ қўй қийини далага ташиб келтирдилар. Бузилиб, иккинчи марта чигит экилгандан сўнг сув қуйиш учун зарур бўлган чимни тайёрлашга киришдилар. Бу вазифани бажаришда звено а'золаридан Мастура Ортиқова, Ўғилой Зиёева, Мукаррам Тўлаганова, Муҳаррам Муҳаммадалиева, Санобар Йўлдошева сингари ёшлар айниқса яхши ишладилар. Ғ. Фасхиддинова, Р. Режаматова сингари кексалар ҳам ёшлардан орқада қолмадилар. Аравани ҳамма баравар тортишга ҳаракат қилди. Улар дам олиш пайтида звено бошлиғидан яна нима ишлар қилишни қайта-қайта сўрардилар.

— Пахтадан юқори ҳосил олишга ва'дани катта бериб юбордик-да. Бир гектар ердан 50 центнер пахта ҳосили олиш ҳазил эмас,— деди кимдир шубҳалангандай.

— Нима юрагингиз уюшиб кетаяптими, — деди Меливой,— кўз қўрқоқ — қўл ботир. 45 центнерга етказиб ҳосил олган звено 5 центнерга қолганда. . .

— Қандай бўларкин, ва'данинг устидан чиқолмай қолсак, одамлар та'на қилиб юрмасин дейман-да.

Сўзга Пўлатхўжа ака аралашди.

— Ва'данинг устидан чиқамиз. Бунинг учун меҳнат қилиш керак, меҳнат қилганда ҳам пала-партиш эмас, ишнинг кўзини билиб, ҳарбир тадбирни ўз вақтида ўтказиш керак. Қизиғида урмасанг, темир ҳам қайрилмайди, қайрилса ҳам сен истаган томонга эмас. . . Ғўза ҳам шунга ўхшайди. Хоҳ ягана, хоҳ чопиқ, хоҳ культивация билиб қилинмаса, озиқлантириш, суғориш вақтида ўтказилмаса, кейин ишни ўнглаб олиш қийин бўлади. Иш ўнгланса ҳам пахта очилиши кечикиб кетади. Агар ҳарбир пахтакор ғўзани тагидан шоналатиб, уни сақлаб қолмаса, сентябрьда пишадиган 8—10 тадан кўсакка эришмаса, у ютқазади. Уста пахтакорлар ғўзани баланд ўстиришга эмас, балки тагидан шоналатишга, шоналарни сақлаб қолишга аҳамият берадилар. Вақтида озиқлантириб, вақтида сувини берадилар.

Звено бошлиғининг сўзини зўр диққат блан тинглаб, тиззасига иягини қўйиб ўтирган қиз:

— Нимага шунақа?— деб сўради.

— Чунки,— деб сўзида давом этди бригада бошлиғи,— ғўза қаердан озиқ олади, қаердан нам олади — илдизидан-да, шундай эмасми? Шундай экан, пастдаги шохларда етилган кўсак тез пишади, тез тўлишади, тез етилгандан кейин тез очилади, пахтаси ҳам баракали бўлади. Шунинг учун ҳозирги вазифа ғўза парваришини кучайтириб, ғўзани тагидан шоналатиб олишдан, шоналарни сақлаб қолишдан иборат. Бу, баракали сентябрь ҳосилини етиштиради. Шундай қилсак, ва'данинг устидан чиқамиз!

Тушки овқатдан сўнг ҳамма қўзғалди. Пахтазорлар ғарб томонга оғабошлаган қуёшнинг яллиғланган иссиқ ва ҳаётбахш нурига тўла. Юракларни маст қилучи ширин туйғуларга, зўр умид ва ғайратларга лиммолим звено а'золари ўз эгатларига қараб кетдилар. Пўлатхўжа ака ўз фарзандларидай бўлиб қолган, бир-бирлари блан иноқ, меҳнатсевар бу звено а'золарига бирдам меҳрибон кўзларини тикди ва сувчи Ирисгул Аҳмедова блан сув бошига қараб йўл олди.

Босит ХАЛИЛОВ.

45 центнер учун курашмоқдалар

Гектаридан 45 центнердан пахта ҳосили етиштириш мажбуриятини олган Бекобод районидаги 2-нчи Далварзин пахта совхозининг ўртоқ Нажмиддин Қодиров бошлиқ бригада а'золари ўз мажбуриятларини шараф блан бажариш учун зўр бериб курашмоқдалар.

Бригадада меҳнатнинг яхши уюштирилганлиги, қулай иш шароит яратиб берилганлиги барча майдонларда чопиқ, культивация ва суғориш графиги ҳардоим ошириб бажарилаётир.

Бригада а'золари яшил квадратларда гуркираб ўсаётган ғўзалар парваришини бирдамлик блан олиб бориб, яхши натижаларга эришмоқдалар. Тажрибали универсалчи ўртоқ Бекмуродов 52 гектар ердаги ғўзани икки марта узунасига ва кўндалангига культивация қилиб берди. Ғўзаларнинг янада бақувват ҳамда нормал ўсиши учун ҳар гектарига 150 килограммдан минерал, 250 килограммдан маҳаллий ўғит солиниб, озиқлантирилди. Парваришдан чиқарилган ғўзалар қондириб суғорилмоқда. Суғоришни моҳир сувчи Х. Саидов муваффақиятли ўтказаётир.

Бригада а'золари иккинчи ишловни ҳам тез кунда тугаллаб, барча майдонларда ғўзаларни бир текис шоналатиб олиш учун ғайрат блан меҳнат қилаётирлар.

А. ЭҲСОНОВ.

Культивация юқори сифатли ўтказилмоқда

Оққўрғон районидаги 2-нчи МТСнинг ўртоқ Абдураҳмонов бошлиқ трактор бригадаси а'золари чигит экишда ажойиб меҳнат намуналарини кўрсатмоқдалар. Улар бу муваффақиятларини иш процессида янада мустаҳкамлаш учун машина ва тирков асбобларини ғўза парваришига намунали тайёрлаб, мавсумда 1000 гектар ердаги ғўзани культивация қилиб бериш мажбуриятини олдилар. Ҳозир улар ўз мажбуриятларини шараф блан бажариш учун райондаги Охунбобоев номли колхозда фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Универсалчилар ўзаро мусобақани кенг қизитиб меҳнат қилаётганлари учун улар ишлаётган колхозларда ғўза яхши ўсиб, нормал ривожланмоқда.

Универсалчилардан Э. Алибеков, Т. Ҳамроев ўртоқлар кунига 8 гектар ўрнига 10 — 12 гектар ердаги ғўзани сифатли культивация қилмоқдалар. Уларнинг ҳарбири 200 — 230 гектар ердаги ғўзани биринчи культивациядан чиқардилар.

М. КАНЗАФАРОВ.

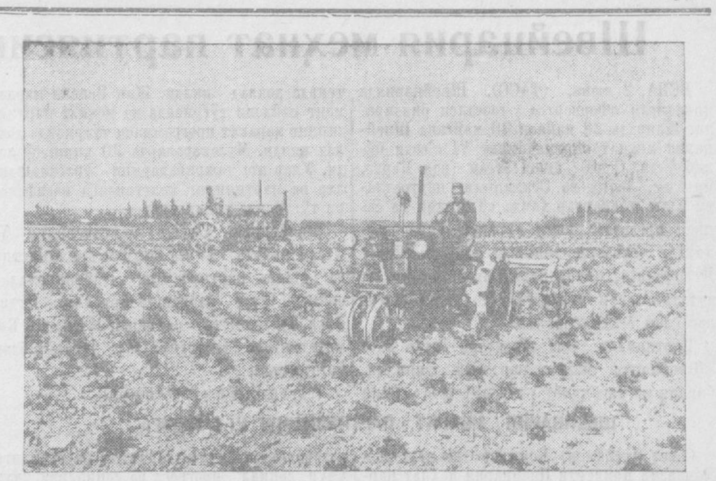

Калинин районидаги Будённий номли сабзавотчилик колхози бу йил 40 гектар ерга картошкани квадрат-уялаб экди. Ҳозир бу участкалар узунасига ва кўндалангига ишланмоқда. **Суратда:** картошкани узунасига ва кўндалангига ишлаш пайти. Р. Исаев фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

Каноп ва жут етиштиришда илғор тажрибаларни кенг ёйайлик

Кўпгина илғор колхозларда каноп-жут экинларидан мўл ҳосил етиштирилмоқда. Гектаридан 80—100 центнердан поя ҳамда 10 центнердан уруғлик олишга эришилмоқда.

Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли, «Правда», Қуйичирчиқ районидаги Димитров номли колхозлар каноп ва жутдан айниқса мўл ҳосил етиштириб келмоқдалар. Бу колхозларнинг айрим бригадалари 100 ва ба'зибир звенолари эса ҳатто 150—200 центнергача етказиб ҳосил олаётирлар. Масалан, Димитров номли колхознинг Ли Петр бошлиқ звено а'золари ўтган йил ҳар гектаридан 170 центнер, Нам Бен Ги бошлиқ звено а'золари 233 центнер, шунингдек Свердлов номли колхознинг Цой Ген Вон, Ли Николай бошлиқ звено а'золари эса 150 — 170 центнердан ҳосил етиштирдилар.

Бу илғор колхозларда каноп-жутдан мўл ҳосил олинишининг сабаби шуки, уларда аввало меҳнат тўғри ташкил қилинади, сўнгра агротехника қоидалари тўла амалга оширилади. Механизациядан комплекс равишда фойдаланиб, барча ишларни сифатли қилиб ўтказишга зўр берилади. Ерни экишга яхшилаб тайёрлаш блан бирга экилган уруғни нормал ундириб олишга ҳам алоҳида э'тибор қилинади. Экин майдонлари кузда 30 сантиметр чуқурликда сифатли қилиб шудгорланади.

Бу колхозлар фан ютуқларини ва илғорларнинг тажрибаларини дадиллик блан қўлланмоқдалар.

Юқоричирчиқ районидаги Свердлов номли колхозда ўтган йили ораси 50 сантиметрли бўлган қаторларга икки йўлли ва уч йўлли қилиб жут экилди. Биринчи ҳолда йўллар ораси 20 сантиметр, иккинчи ҳолда 10 сантиметр қилинди.

Ўтган йили ўсув даврида об-ҳаво шароитининг ноқулай бўлишига қарамай, колхозда 525 гектар ернинг ҳар гектаридан 89,6 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди.

Илғор колхозларда каноп ва жут экилган майдонлар доим юмшоқ, бегона ўтлардан тоза бўлиб туради. Экинлар участкаларнинг шароити ва тупроқ ҳолатига қараб парвариш қилинади. Ёз давомида экинлар икки-уч марта ўталади ва чопилади ҳамда 3—5 марта культивация қилинади. Каноп 5—7 марта, жут 6—8 марта суғорилади.

Июльдан августнинг биринчи ярмигача экинлар зўр бериб ўсади. Бу даврда экинлар 10—12 кун оралатиб тез-тез суғорилади. Суғоришдан кейин тупроқнинг етилишига қараб қатор оралари ишланади.

Каноп ва жут униб чиққандан кейин 30—35 кун ўтгач биринчи марта, яна 20—25 кун ўтгач иккинчи марта озиқлантирилади. Ўсув даврида ҳар гектар ерга 60—90 килограмм соф азот ҳисобидан ўғит солинади.

Бегона ўтлар, айниқса дев печак ва зарпечакларни йўқотишга алоҳида э'тибор қилинади.

Ҳосил пишгандан кейин уни ўз вақтида ўриб-йиғиб олиш ва заводга юбориш алоҳида аҳамиятга эгадир. Янги, прогрессив усулни қўллаб поянинг кўклигида даланинг ўзида пўстини шилиш ҳосилни оширади ва унинг сортини яхшилайди. Пўстлоқ поя ўрилган вақтда шилинса тез, 1—2 кунда қурийди, ҳолбуки поя блан қуритилганда қуритиш учун 15—30 кун керак бўлади.

Шу блан бирга экин майдони бир ой олдин бўшайди. Бу эса келгуси йил мўл ҳосил етиштириш гарови бўлган кузги шудгорни ўз вақтида ўтказишга имкон яратиб беради. Транспорт харажатлари ҳам 3 баравар камаяди. Ана шу имкониятларни яратиб берувчи бу методни Димитров номли, Свердлов номли, «Правда» каби илғор колхозлар дадиллик блан қўллаб келмоқдалар.

Меҳнатнинг тўғри уюштирилиши колхозларда меҳнат унумининг ошишига, луб экинларидан юқори ҳосил етиштиришга имкон бермоқда. Бу колхозлар ҳар йили 10—15 миллион сўмлаб даромад қилмоқдалар.

Масалан, 1953 йилда «Правда» колхози 14 миллион 922 минг сўм даромад қилди. Свердлов номли колхоз 1954 йилда 15 миллион 500 минг сўм даромад қилди. Шундан 14 миллион 705 минг сўми каноп ва жутдан олинди.

Колхозларнинг даромади ошган сари бўлинмас фондлар кўпаймоқда, меҳнат кунларига тўланадиган ҳақ яхшиланмоқда. Масалан, «Правда» колхозининг а'золари 1950 йилда ҳар меҳнат кунига 8 сўм 31 тийиндан пул, 3 килограмм 750 граммдан дон олган бўлсалар, 1954 йилга келиб 17 сўм 47 тийиндан пул, 5 килограммдан ортиқ дон олдилар. Свердлов номли колхоз а'золари 1951 йилда 5 сўм 72 тийиндан пул олган эдилар. 1954 йилда 29 сўм 60 тийиндан пул олдилар.

Илғор колхозлар тажрибаси, бизда каноп-жут экинларидан мўл ҳосил етиштиришнинг жуда катта резервлари бор эканлигини кўрсатмоқда. Лекин шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, колхозларда мавжуд имкониятлар ҳали ҳам тўлиқ ишга солинмаётир. Колхозларимиз каноп ва жутни 45—50 сантиметр схемасида тор қаторлаб экишга кўчмаганлар. Қўл меҳнатини камайтирувчи муҳим воситаларнинг бири бўлган экинни икки томонлама ишлаш усулини қўлламайдилар. Улар экинларни ўғитлашда прогрессив усуллардан ҳам тўлиқ фойдаланмаётирлар.

Ма'лумки, мавжуд имконият ва резервлардан максимал даражада фойдаланилса, луб экинлари ҳосилини янада ошириш мумкин.

Ҳар йили давлат планини ошириб бажараётган илғор колхозлар блан бир қаторда каноп ва жутдан кам ҳосил олиб келаётган колхозлар ҳам бор. Бу колхозларда агротехника фани ютуқларидан ҳамда механизациядан тўлиқ фойдаланилмаётир.

Ўзбекистон луб экинлари станциясида ўтказилган тажрибалар каноп ва жут экинлари қаторораларини иккитомонлама ишлаганда ҳосилнинг анча оширилиши, сифатли уруғлик ҳамда поя етиштирилиши мумкинлигини кўрсатди.

Луб экинларидан юқори ҳосил олиш колхозлар экономикасини кўтаришда, ишлабчиқаришни тўғри планлаштиришда, колхозларни ташкилий жиҳатдан мустаҳкамлашда ғоят катта аҳамиятга эгадир.

Партия ва ҳукуматимиз қишлоқ хўжалигини планлаштириш, колхозларни тажрибали раҳбар кадрлар блан та'минлашга зўр э'тибор бермоқдалар. Қолоқ колхозларни илғор колхозлар даражасига кўтариш жут экинларидан юқори ҳосил олишнинг катта резерви ҳисобланади. Бунда илғор колхозлар тажрибасини кенг ёйиш ва уни амалда қўллаш катта аҳамиятга эга. Район партия, совет ташкилотлари, МТСлар бунга жиддий э'тибор беришлари керак.

Р. ИОФФЕ.
Қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

Намунали фермада

Оржоникидзе районидаги Сталин номли колхознинг сутчилик фермаси йилдан-йилга кенгайиб, ундан олинадиган маҳсулот ҳам ошмоқда.

1950 йилда колхознинг сутчилик фермасида фақат 9 та сигир бўлиб, уларнинг ҳарбиридан 450 литрдан сут соғиб олинган эди. 1954 йилда соғин сигирларнинг сони 110 тага етди ва ўрта ҳисоб блан ҳарбир сигирдан 2076 литрдан сут соғиб олинди.

Сут маҳсулотини кўпайтириш мақсадида колхоз правлениеси ферма учун зарур ҳамма шароитни яратиб берган. Ҳарбир сигирга кунига ўрта ҳисоб блан 8 килограммдан беда, 4 килограммдан шелуха, 15 килограммдан силос, 1—1,5 килограммдан кунжара, 20 килограммдан барда ва 1 килограммдан арпа уни берилади.

— Сут миқдорини кўпайтиришда, айниқса, барда катта аҳамиятга эга эканлиги аниқланди, — дейди ферма мудири ўртоқ Гемалиддинов, — шунинг учун сигирларга ҳар куни керакли миқдордаги бардани етказиб бериш учун барча имкониятлардан фойдаланмоқдамиз.

1954 йилда ҳарбир сигирдан 2276 литрдан сут соғиб олган илғор сут соғучи Дилбар Саҳобиддинова 1955 йилда 2800 литр сут соғиб олиш учун курашмоқда. У, 20 майгача 1700 литр сут соғиб олди.

Колхоз 1960 йилгача сутчиликдан 690 минг сўм даромад олишни планлаштирган эди. Ҳозирданоқ фақат сутчиликнинг ўзидан 300 минг сўм даромад қилинди. Колхоз а'золари сутчиликни ривожлантириш мақсадида асосий ем-хашак базаси бўлган маккажўхори поясидан 1955 йилда 700 тонна силос бостириш учун қизғин тайёрланмоқдалар. Ҳозирнинг ўзидаёқ силос чуқурлари тайёрлаб қўйилди. Планда кўрсатилган ерларга маккажўхори экилди. Шунингдек, 1955 йилнинг ўзида 200 сигир учун қишлик ва 200 сигирга мўлжалланиб ёзлик молхона қурилди. Бу молхоналарда сигирларни суғориш автоматлаштирилди. Ҳарбир сигирнинг рўпарасига, унинг насли, ёши, бир йилда қанча сут беришлиги ва номи ёзиб қўйилган.

Колхозда бузоқ боқиш ишига ҳам катта аҳамият берилмоқда. Айниқса, Берникова ва Юсуфалиевлар ўзларига бериктилган 35 тадан бузоқни парвариш қилишда яхши натижаларга эришмоқдалар. Улар ҳарбир бузоқнинг тирик вазнини кунига 630 граммдан 720 граммгача оширaётирлар.

Ферма ходимларининг намунали ишлаши учун колхоз правлениеси (раиси — қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Назрулла Маннонов) барча имкониятларни яратиб берган. Шу блан бирга фермада маданий-оммавий ишлар ҳам яхши йўлга қўйилган. Бу ерда «фермачилар» деворий газетаси системали равишда чиқариб турилади. Шунингдек, ҳар ойда 2 марта ферма ходимларининг ўзаро суҳбати ўтказилиб, илғорларнинг тажрибалари оммалаштирилади. Бу тадбирлар чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда муҳим роль ўйнамоқда.

Ю. АБДУВАЛИЕВ.

Имкониятлардан тўла фойдаланилмаётган совхозда

1-нчи «Боёвут» совхозида кўкламги дала ишларига бу йил ҳам кечикиб киришилди. Айрим бўлимларда чигит сифатсиз ишланган ерларга экилди. Шунинг учун ҳам чигитлар хато чиқиб, ғўза туплари нормал қалинликда бўлмаётир. Бунинг устига 200 гектарга яқин ердаги чигит униб чиқмаганлиги учун бузиб, қайта экилди. Совхоз дирекцияси ва партия ташкилотининг ғанимат кунлардан тўғри ҳамда унумли фойдаланишга э'тибор бермаганлиги туфайли хато чиққан карталарга шу вақтгача қўшимча чигит экилмади ёки кўчат ўтқазилмади. Бунинг устига ғўза парвариши ғоят қониқарсиз аҳволда олиб борилмоқда.

Ма'лумки, пахтадан мўл ҳосил етиштиришда ғўзанинг дастлабки парваришини ўз вақтида, ҳартарафлама сифатли ўтказиш катта аҳамиятга эгадир. Шунга амал қилган областимизнинг кўпчилик колхоз ва совхозларида ғўзанинг биринчи парвариши муваффақиятли тугалланиб, иккинчи парвариши кенг авж олдирилмоқда. Броқ, бу совхозда ҳалига қадар биринчи парвариш тугалланмаган. 2470 гектар пахта майдонидан эндигина 2 минг гектари ягана қилинди. Суғориш ва озиқлантириш ишларининг бориши ҳам мутлақо талабга жавоб бераолмайди. Айниқса, ғўза чопиғи графиги қониқарсиз бажарилмоқда. Май ойининг охирига қадар биринчи чопиқ 50 процент бажарилган, холос.

Совхозда ғўза парваришининг бу қадар сустлигига асосан нималар сабаб бўлмоқда? Совхоз раҳбарлари мавжуд механизация кучидан тўла ва унумли фойдаланишга э'тибор бермаётирлар. Бу йил ғўза парвариши учун 62 та «универсал» ажратилган эди. Бу «универсал»ларнинг ҳаммаси ўз вақтида ишга туширилиб, белгиланган кундалик график бажарилиб турилганда эди, яганалаш, культивация қилиш ишлари бундан 10—15 кун илгари тўла бажарилган ва иккинчи параваришни бошлаб юбориш учун имконият яратилган бўлар эди. Ваҳоланки, 62 «универсал»дан бўлимларда фақат 42 таси ишлаётир, қолганлари эса совхознинг раҳбарлари, айниқса бош инженери ўртоқ И. Коржовнинг ўз ишига совуққонлик блан қараганлиги сабабли шу вақтгача ремонт қилинмаган, айримлари эса сифатсиз ремонт қилинганлиги учун далаларда тез-тез бузилиб қолмоқда. Бу ҳақда бош инженердан сўраб қолсангиз, у дарҳол:

— Запас қисмлар етишмайди, ГУТАП бунга аҳамият бермаётир, шундай бўлгач, биз нима ҳам қилаоламиз, — деб ўзини оқлашга ҳаракат қилади. Агар ўртоқ Коржов баҳоналар ахтариш ўрнига ички резервлардан унумли фойдаланишга, ремонт ишларини тезлаштириб юборишга интилганида эди, ғўза парваришида бундай ачинарли аҳволга тушиб қолинмаган бўлар эди.

Совхознинг ўртоқ Я. Умаров бошлиқ 2-нчи бўлимининг биринчи участкасида аҳвол айниқса ёмон. Бу участкада 385 гектар ернинг ҳаммасида чигит униб чиққан, лекин 280 гектар ердаги ғўзани ғумай ва бошқа бегона ўтлар босиб кетган. Участканинг ўртоқ Алманов бошлиқ бригадасидаги 23, 24 ва 25-нчи участкаларида ғўзалар ўт ичида кўринмай кетган. Натижада ғўзалар ўсиш ва ривожланишдан қолмоқда.

Совхоз партия ташкилотининг секретари Т. Хўжаев — ўтларга хайронман илдизига нам тегса ўсаверар экан-да...

Н. Меламед чизган сурат.

Участкада меҳнат тўғри ташкил этилмаган. Ишчилар далага нарядсиз чиқадилар. Демак, улар қаерда, нима ва қандай иш қилишларини билмайдилар. Участка агрономи Холбоев, бригада бошлиғи Алманов ўртоқлар ишнинг сифати ва нормаларнинг бажарилиши юзасидан ҳечқандай контрольлик қилмайдилар.

Участкада 8 та «универсал» бор. Броқ бу «универсал»лар бригадаларга бириктириб қўйилмаган. Шунинг учун тракторлардан тартибсиз фойдаланилмоқда, ишда на план бор ва на график. Натижада 19, 1, 23, 15, 16-нчи карталарда уялаб ўстирилаётган ғўзалар кўндалангига ишланмаган.

Бундай аҳволни деярлик совхознинг ҳамма бўлимларида кўриш мумкин. Масалан, ўртоқ Б. Умурзоқов бошлиқ 3-нчи бўлимда 130, ўртоқ М. Олимжонов бошлиқ 4-нчи бўлимида 80 гектар ердаги ғўза ўт орасида қисилиб ётипти.

Биз партия ташкилотининг секретари ўртоқ Т. Хўжаевдан бу ғўзалар қачон ўтдан тозаланади, деб сўрадик. У бўлса, обҳаводан нолийбошлади:

— Ҳайронсан киши, — деди у, — ҳаводан ёмғир шир этдими, ғўзалар қолиб, қулоғидан тортгандай ўтлар гуркираб кетади. Ҳа, ўтга қарши курашаяпмиз. 700 гектардан 200 гектарини эпақага келтирдик, яна 500 гектарини ҳам бир иложини топамиз...

Кўриниб туриптики, совхоз раҳбарлари бу ёмон аҳволнинг олдини олиш учун тегишли тадбирлар белгилаш ўрнига асоссиз важлар гирдобида ўралашиб юриптилар. Бу соҳада бош агроном ўртоқ М. Кухтин ҳам айбдор. У, далаларни айланиб кўриш, бўлим бошлиқларига маслаҳатлар бериш, ишни жонлантириб юбориш ўрнига кабинетда ўтириб, сводка тўплаш блан овора.

Шунингдек, совхоз дирекцияси ва партия ташкилоти мавжуд ишчи кучларидан тўла ва унумли фойдаланиш масаласига ҳам панжа орасидан қараб келмоқда. Бўлимларнинг кўпчилик бригадаларида меҳнат интизоми яхши йўлга қўйилмаган. Ишчилар ишга кеч чиқиб, эрта қайтадилар. Уларнинг сабабсиз ишга чиқмай қолган вақтлари ҳам бўлади. Меҳнат интизомини бузган кишиларни тартибга чақириш ҳечкимнинг эсига келмайди. Раҳбарлар прогулчиларнинг сони, қайси бригададан эканлигини сводкада кўрсалар бас. Улар ана шунинг ўзи блан кифояланиб қолаберадилар. Шу блан бир қаторда социалистик мусобақа расмият учунгина бўлиб қолган. Бригада ва бўлим бошлиқлари мусобақага бутунлай бефарқ қарайдилар.

Ишни бундай нотўғри ташкил қилиш йўли блан ғўзаларни ғумай ва ўтлар орасидан тозалаб олиш, уларни парвариш қилишда яхши натижаларга эришиш сра мумкин эмас. Буни совхоз раҳбарлари унутмасликлари керак.

А. УМАРОВ,
У. ЖОНГИТОВ.

Швейцария меҳнат партиясининг VI с'езди

ВЕНА, 2 июнь. (ТАСС). Швейцарияда чиқадиган «Форвертс» газетаси билдиради: Жанвада 28 майдан 30 майгача Швейцария меҳнат партиясининг VI с'езди бўлиб ўтди. С'езд давом этган зал Маркс, Энгельс, Ленин ва Сталиннинг портретлари блан ,плакатлар ҳамда «Тинчлик ва социал прогресс учун курашда бирлашайлик!», «Яшасин тинчлик таянчи—Совет Иттифоқи!», «Атом қуролини тақиқлаш ва тугатиш учун курашайлик!» деган шиорлар блан безатилган эди.

Партиянинг бош секретари Эдгар Воог «Швейцария меҳнат партияси тинчлик, бирлик ва тараққиёт учун курашда» деган темада доклад қилди. Жан Венсан парламент сайлови тўғрисида ва меҳнат партиясининг ҳаракат программаси тўғрисида доклад қилди. Музокараларда 30 киши сўзлади. Улар иш тажрибаларини ўртоқлашдилар ва партиянинг келгусидаги вазифалари тўғрисида гапирдилар.

Швейцария меҳнат партиясининг VI с'езди номига 18 та қардош коммунистик ва ишчи партиялардан табрикномалар олинди. С'езд қатнашчилари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг табригини зўр иштиёқ блан тингладилар.

Табрикда бундай дейилади:

ШВЕЙЦАРИЯ МЕҲНАТ ПАРТИЯСИНИНГ VI С'ЕЗДИГА

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Швейцария меҳнат партиясининг VI с'ездига табрик йўллайди ва унинг самарали ишлашини ҳамда партия олдида турган вазифаларни ҳал этишда муваффақият қозонишини тилайди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети.

С'езд делегатлари КПСС МК номига юбориладиган жавоб телеграммасининг қуйидаги текстини ма'қулладилар.

«Швейцария меҳнат партиясининг VI с'езди сизнинг табрикномангизни ғоят баланд руҳ блан қабул қилиб олди. Бу табрик тинчлик тотув яшаш учун, атом қуролининг тақиқланиши учун, ялпи қуролсизланиш учун, халқнинг фаровонлиги учун, социал прогресс ва социализм учун бизнинг партиямиз бутун ер юзидаги коммунистик ва ишчи партиялар блан биргаликда олиб бораётган курашда бебаҳо ёрдамдир. С'езд сизнинг э'тиборингиздан далолат берган бу табрикнома учун сизларга ташаккур изҳор қилади ва сизларга қардошлик саломларини йўллайди».

С'езд партиянинг Марказий комитет таклиф этган ҳаракат программасини ва Швейцария халқига қаратилган мурожаатни бир овоздан қабул қилди.

Программанинг биринчи қисмида халқаро аҳвол ва Швейцариядаги сиёсий аҳвол муфассал та'рифлаб берилган. Швейцария меҳнат партияси, дейилади программада, мамлакатнинг қаттиқ бетарафлик давлат сиёсатини қувватлайди ва шу ма'нода меҳнат партияси ҳозирги вақтда социалистик давлатлар блан етарли даражада бўлмаган алоқаларни кенгайтиришни талаб этади ҳамда халқаро кескинликни юмшатишга интилишда кўпроқ активлик кўрсатишни талаб этади, чунончи, атом қуролини тақиқлашга, оммавий қирғин воситаларининг мавжуд запасларини йўқотишга ва ялпи қуролсизланишга қаратилган ҳаракатларда кўпроқ активлик кўрсатишни талаб этади.

Швейцария меҳнат партияси Швейцариянинг ҳарбий мақсадларга қилинаётган харажатлари қисқартилишини талаб қилади.

Партия бирқанча иқтисодий талабларни илгари суриб, қимматчиликнинг ўсишига қарши курашишга ва нархлар устидан ва квартира ҳақи устидан қаттиқ контроль ўрнатишга чақиради.

Программада ва мурожаатда капиталнинг ҳужумига қарши курашда барча меҳнаткашларни бирлашишга чақирилади.

С'езд қатнашчилари партиянинг 50 кишидан иборат Марказий комитетини сайладилар. Партиянинг бош секретари қилиб яна ўртоқ Эдгар Воог сайланди.

«Форвертс» газетасининг уқтириб ўтишича, Швейцария меҳнат партиясининг VI с'езди тинчлик ва прогресс учун курашда мехнаткашларнинг бирлигини мустаҳкамлаш белгиси остида ўтган.

АҚШ қишлоқ хўжалик делегациясининг Совет Иттифоқига боришига доир

ВАШИНГТОН, 3 июнь. (ТАСС). АҚШ давлат департаменти ва ер ишлари министрлигининг э'лон қилишича, 15 июльдан 15 августгача бўлган даврда АҚШ қишлоқ хўжалик ходимларидан 12 кишидан иборат делегация Совет Иттифоқига боради.

Давлат департаменти блан ер ишлари министрлигининг биргаликда чиқарган баёнотида айтилишича, Америка «делегациясида Америка қишлоқ хўжалигининг вакиллари кенг қатнашади, делегация а'золари қаторида фермерлар ўртасида ва қишлоқ хўжалик илмий-текшириш доираларида номи чиққан кишилар бўлади».

Баёнотда айтилишича, фермерларнинг миллий ташкилотларига, Айова штати колледжига ва бошқа колледжларга делегация а'золарининг кандидатураларини дастлаб кўрсатишга киришиш таклиф этилган. Делегация а'золарини жамоатчилик вакилларидан иборат бўлган ғайрирасмий группа узил-кесил танлайди. Бу группани давлат секретари ва ер ишлари министри тайинлаши лозим. Баёнотда қайд қилиб ўтилишича ҳозирдаёқ бирнеча юз киши бу сафарда қатнашишни истаганлигини билдирган.

Сўнгра баёнотда айтилишича, Америка қишлоқ хўжалик делегацияси Совет Иттифоқига «ғайрирасмий равишда борганлиги сабабли йўл ҳаражатларини АҚШ ҳукумати маблағларидан тўлаш кўзда тутилмайди».

Япониянинг СССР блан муносабатларини нормаллаштириш учун

ПЕКИН, 2 июнь. (ТАСС). Япониядан билдиришларига қараганда, Токиода СССР ва ХХР блан дипломатия муносабатларини тиклаш учун курашувчи япон миллий кенгашининг мажлиси бўлган. Бу мажлисда Япония-Совет ва Япония-Хитой дўстлиги жамиятларининг тинчликни ҳимоя қилиш Япония комитетининг касаба союзлар бош кенгашининг шунингдек япониядаги турли сиёсий партияларнинг вакиллари қатнашганлар.

Мажлисда сўзга чиққан нотиқлар СССР блан муносабатларни тезликда нормаллаштиришни талаб қилганлар.

Мажлисда қабул қилинган резолюция Совет Иттифоқига парламент делегацияси юборишга ва СССРдан ҳам шундай делегация кутиб олишга чақиради.

Италия Республикаси элчихонасида қабул маросими

2 июньда Италия Республикасининг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Марио ди Стефано Республика э'лон қилинган кун — миллий байрам муносабати блан қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида совет томонидан СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи Ўринбосари ва СССР Ташқи Ишлар Министри В. М. Молотов, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг Ўринбосари ва РСФСР Олий Совети Президиумининг Раиси М. П. Тарасов, СССР Министрлар Совети Раисининг Ўринбосари А. Н. Косигин, СССР Министрлари И. А. Бенедиктов, Н. А. Михайлов, ТАСС Мас'ул раҳбари Н. Г. Пальгунов, СССР Министрларининг Ўринбосарлари С. А. Борисов, И. Г. Большаков, В. А. Зорин, СССР Олий Совети Президиуми Секретарининг Ўринбосари А. Ф. Горкин, СССР Ташқи Ишлар Министрлиги Коллегиясининг а'зоси М. А. Костилев, СССР Ташқи Ишлар Министрлиги Протокол бўлими мудирининг ўринбосари А. Н. Капустин ва СССР Ташқи Ишлар Министрлигининг бошқа мас'ул ходимлари, Чет эллар блан маданий алоқа қилучи Бутуниттифоқ жамияти правлениесининг раиси А. И. Денисов, фан ва маданият арбоблари, совет ҳамда четэл журналистлари ҳозир бўлдилар.

Қабул маросимида Москвадаги Элчихоналар ва Миссияларнинг бошлиқлари ҳамда дипломатик корпуснинг бошқа а'золари ҳам ҳозир бўлдилар. (ТАСС).

ИНКУБАТОРИЯ СТАНЦИЯСИДА

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ҳузуридаги паррандачилик инкубатория станциясининг 14,5 гектарлик территориясида ҳаёт қайнайди. Товуқ, ўрдак, ғозларнинг товуши, куркаларнинг патларини ҳурпайтириб кур-курлаши, хўрозларнинг қичқириши станцияни гавжум қилиб турибди.

— Мана бу инкубаториямизнинг складй, — дейди зоотехник ўртоқ Иброҳим Муслимов, — ишимиз асосан шу ердан бошланади. Колхозлардаги зоотехникларимиз тайёрлаган тухумларни дарҳол ўз машинамизда келтирамиз-да, Жамила опа Исамуҳамедова бошқараётган миражистлар группасига топширамиз. Бу группадаги ўртоқлар ҳарбир тухумни «Аваскоп» деган электр асбоби ёрдами блан синчиклаб текширадилар, саралайдилар. Тухумларнинг дарз кетмаган, эскирмаган, оқ-сариқларининг аралашиб кетмаган бўлиши талаб этилади. Ҳартарафлама соғлом деб топилган тухумлар махсус яшчик — лотоларга терилиб, инкубатория цехига ўтказилади.

Инкубатория цехи. Бош зоотехник ўртоқ Лутфулла Азизов раҳбарлигида ишлаётган операторлар группаси қизғин иш блан банд. Улар уччала «Рекорд 39» инкубаторларининг ишларини кузатишар, бракка чиққан битта-яримта тухумни олиб қўйишар, колонкаларга териб қўйилган лотоларнинг ҳолатини ўзгартиришар, стационардаги кечагина ёруғ дун'ёни кўрган жўжаларнинг аҳволидан хабар олиб туришарди. Мана, яна бир партия лотога терилган тухумларни олиб келиб, вертикал ҳолатда ўрнатиб қўйилди. Ҳар икки соатда лотоларнинг ҳолатлари ўзгартирилиб турилади. Чунки эмбрионнинг ҳартарафлама, соғлом ривожланиши учун бу айниқса зарур.

Хонада муттасил 37,5 даража иссиқлик, илиқ шамол ва намлик бўлиб туради. Ана шундай шароит ва парваришда турган мингларча тухум 20 кун ўтгач ёрилади. Вояга етган жўжа тухум пўчоғини чўқиб ёрадида, ёруғликқа чиқади. Уларни колонкалардан олиб инкубаторинг энг остки қабати — стационарга қўядилар. Жўжалар бу ерда бир-икки кун тургач, бошқа цех—батарея цехига ўтказиладилар. Шундай қилиб, товуқ тухумлари 21 кунда жўжага айланади. Иккинчи бир хонада эса «КЭМ — 20», «ВИР — 9» маркали электр инкубаторлари гуриллаб ишлаб турибди. Буларга ўрдак тухумлари қўйилган. Улар 28 кун ичида ўрдак жўжаларига айланадилар. Бу цехда ишлаб турган бешта электр инкубаторга бир йўла 146 мингдан ортиқ тухум қўйилади. Ҳар уч кунда 12 минг тухум қўйилиб шунча жўжа олинади.

Мана батарея цехи. Бунда батареялар ёрдами блан иситилган темир қафасларда 30 мингдан ортиқ ёш жўжалар боқилади. Улар бу ерда икки ҳафта туриб ўзларини тутиб олгач, колхоз, совхоз фермаларига, ишчи-хизматчиларга тарқатилади. Бир қисми станциянинг ўзида қолдирилади, боқувга қўйилиб наслдор товуқ-ўрдаклар қилиб етиштирилади.

Биз зоотехника кабинетига кирганимизда старший зоотехник С. В. Маневич бизга станция коллективининг КПСС Марказий Комитетининг январь Пленумидан сўнг ўз ишини анча жонлантирганлигини, бор имкониятлардан унумли фойдаланиб, маҳсулот сифатини оширишга киришганлигини сўзлаб берди. Станция инкубатория маҳсулотини йил сайин ошириб бормоқда. 1947 йилда 113 мингга яқин тухум очтириб чиқилган бўлса, 1950 йилда 255 минг, 1952 йилда 322 минг, 1954 йилда 348 мингдан ортиқ тухум очтирилган. Бу йил эса пландаги 344600 ўрнига 364900 га яқин тухум инкубаторга қўйилди. Тухумни очиб чиқиш проценти ҳам тобора ошиб бормоқда. 1953 йилда тухумни очиб чиқиш проценти 77,2 процент бўлса, 1954 йилда 82,4 процентга кўтарилди. Бу йил эса 87 процентдан ошади.

Бу йил колхозларга 107 мингдан ортиқ, ишчи ва хизматчиларга 104 минг наслдор жўжа тарқатилди.

Станцияда 2 мингдан ортиқ наслдор турли парранда ва боқувдаги 9000 дан ортиқ жўжалар бор. Мана уч ҳафталик жўжалар учун ажратилган катта майдон. Уларга берилаётган овқат махсус кормовая кухняда тайёрланади. Ёш жўжалар сув ичаман деб сувга ботиб, шамоллаб қолмасин учун махсус автопоилкалар қилиб қўйилган. Станциянинг кўпгина ерига беда, люцерна, дуккакли ва дон ўсимликлари экилган, унинг ёрдамчи хўжалигидаги 100 гектар ердан 60 гектари маккажўхори учун ажратилган. Булардан ташқари станциянинг еттита сигири бўлиб, уларнинг сутидан ҳам жўжалар рационида фойдаланилади. Шунингдек жўжаларга тухумни пишириб, майдалаб, сувга қориб берилади.

Бу ерда кенг кўкракли бронзаранг 100 дан ортиқ курка ҳам бор. Улар 9 — 10 килограммгача гўшт, бир йилда 30 — 60 тухум берадилар. Станция ходимлари бу фойдали паррандани кўпайтиришга алоҳида аҳамият бермоқдалар. Нью-гемпшир деб аталган сариқ наслдор товуқларни, Москва областидан келтирилган первомайский зотли ва бошқа зотли товуқларни ҳам кўздан кечирдик. Уларнинг нормал, бақувват ўсиши учун ҳамма шароитлар яратилган.

Оқар сув бўйида ясалган махсус кўлчада пекин зотли оқ ўрдаклар, ғозлар, хокикембель деб аталучи наслдор ўрдаклар денгиздаги ҳисобсиз елканлардай сузиб юришибди.

Веттехник Ф. А. Скоробогатка, товуқбоқар Д. Гришина ва станциянинг бошқа ходимлари паррандаларнинг нормал, касалга чалинмай, бақувват бўлиб ўсишлари учун жонбозлик блан меҳнат қилмоқдалар.

Қорасув районига жойлашган паррандачилик инкубатория станцияси областимизнинг Қорасув, Оржоникидзе, Ўртасарой, Ўртачирчиқ, Оҳангарон, Бўка, Пискент районларидаги 87 колхоз паррандачилик фермаларини ўрдак, ғоз, товуқ жўжалари блан та'минловчи йирик паррандачилик комбинатидир.

1932 йилда Қорасув районидаги Тузал қишлоғида ташкил этилган паррандачилик инкубатория станцияси коллективи КПСС Марказий Комитети январь Пленумининг «1960 йилда 1954 йилдагига нисбатан колхозлар ва совхозлардаги паррандаларнинг сони 2,5—3 баравар кўпайтирилсин» деган кўрсатмасига амал қилиб, халқимизнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини қондиришда муҳим роль ўйновчи бу соҳани ривожлантириш учун фидокорона меҳнат қилмоқда.

М. ЯҲ'ЁЕВ,
З. МУҲАМЕДЖОНОВ.

Суратда: товуқ боқучи (чапдан) **А. Аметова** ва бригадир **М. Катаева** ўртоқлар товуқларни кузатмоқдалар.

В. Салов фотоси.

Англия-Совет дўстлиги жамиятининг делегацияси Сталинободда

СТАЛИНОБОД, 2 июнь. (ТАСС). Англия-Совет дўстлиги жамиятининг руҳоний Алан Экклстоун бошчилигидаги делегацияси Сталинободда бирнеча кун бўлди. Меҳмонлар шаҳарнинг диққатга сазовор жойларини тамоша қилдилар, гидроэлектростанциялар каскадига бордилар, энергетиклар поселкасидаги маданий-маиший муассасаларни бориб кўрдилар. Делегация а'золари Сталинобод тўқимачилик комбинатида ишчилар блан суҳбатлашдилар, энг янги совет машиналари ва станоклари блан қизиқдилар. Меҳмонлар Фирдавсий номидаги республика халқ кутубхонасини ва ўлкашунослик музейини кўрдилар.

Республика Фанлар академиясида тожик олимлари блан бўлган учрашув дўстона ва самимий вазиятда ўтди.

Четэл меҳмонлари Сталин номидаги колхозда бу артельнинг ташкилий принциплари ва ривожланиш тарихи блан қизиқдилар. Улар колхознинг маданият уйида, касалхонасида, туғруқхонасида, болалар ясилларида бўлдилар, ғўза қатор ораларини механизациялаштирилган усулда ишлаш блан танишдилар.

Англияли меҳмонлар Совет Тожикистони пойтахтидан жўнаб кетаётганларида тожик халқига хурсандчилик блан ва самимий кутиб олганлиги учун қизғин ташаккур билдирганликларини айтишни сўрадилар. Делегация а'зоси Хартман матбуот вакиллари блан қилган суҳбатида республикада ҳамма кишилар хурсанд ва турмуш ўзи қувончли эканлигини уқтириб ўтди. Ўз қиёфасини тамомила ўзгартирган мамлакатингизда содир бўлган ажойиб ишлар ва эришилган муваффақиятларнинг сабаби ҳам шундадир, — деди у ўз сўзини давом этдириб, — биз ўзимиз бўлган ҳамма жойда барча кишиларнинг тинчликка, халқларимиз ўртасидаги муносабатларни яхшилашга, дун'ёдаги ҳамма халқлар блан дўстликка астойдил интилаётганликларини кўрдик.

Бугун англияли меҳмонлар самолётда Тошкентга учиб кетдилар.

Ғарб давлатлари Совет таклифларини муҳокама қилишдан бўйин товламоқдалар

НЬЮ-ЙОРК, 2 июнь. (ТАСС). Кеча Бирлашган Миллатлар Ташкилоти биносида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қуролсизланиш комиссияси кичик комитетининг навбатдаги мажлиси бўлди. Кўп вақтдан бери ўз мажлисларини Лондонда ўтказиб келган бу кичик комитет Ғарб давлатларининг ҳукуматларига Совет ҳукуматининг қурол-яроғларни камайтириш, атом қуролини тақиқлаш ва янги уруш хавфини йўқотиш масалалари тўғрисидаги таклифини ўрганиб чиқиш учун имконият ва вақт бериш мақсадида ўзининг навбатдаги мажлисини 1 июньда Нью-Йоркда ўтказиш тўғрисида 18 майда қарор қабул қилган эди. Нью-Йоркдаги мажлис шу таклифларни моҳияти э'тибори блан кўриб чиқмоқ учун кичик комитет мажлисларини яна бошлаб юборадиган кунни белгилаш мақсадида чақирилди.

Ма'лум бўлишича, кечаги мажлисда Совет Иттифоқи вакили А. Соболев янги совет таклифларини муҳокама қилишга яқин кунлар ичидаёқ киришишни таклиф этган. Совет таклифларини ўрганиб чиқмоқ учун Ғарб давлатларининг вакилларига қўшимча вақт керак бўлиб қоладиган бўлса, у ҳолда А. Соболев шу таклифларни муҳокама қилмоқ учун кичик комитетнинг мажлисини 5 ёки 6 июньга чақиришни таклиф қилган. Броқ, АҚШ, Франция, Англия ва Канада вакиллари Совет таклифларини муҳокама қилишни орқага суришга уриниб, кичик комитетнинг бундан кейинги мажлисларини тўрт давлат ҳукуматлари бошлиқларининг чақирилмоқчи бўлтан кенгаши блан боғлаш зарур, деган важни кўрсатиб, кичик комитет ишларини ҳақиқатда нома'лум вақтгача тўхтатиб қўйишни таклиф қилганлар. Шу блан бир вақтда, Ғарб давлатларининг вакиллари кичик комитетнинг кечаги мажлиси тўғрисида шундай ахборот чиқаришни таклиф қилганларки, бундай ахборот жамоатчиликда, кичик комитет ўз ишини нормал равишда давом этдираётган экан, деган нотўғри таассурот қолдирган бўлур эди.

Совет Иттифоқи вакили А. Соболев айтганки, кичик комитет тўрт буюк давлат ҳукуматлари бошлиқларининг чақирилмоқчи бўлган кенгаши чиқарадиган қарорларни кутиб, ўз ишини тўхтатмаслиги лозим, чунки бундай кенгашнинг қачон чақирилиши ва унинг кун тартиби ҳали белгиланганй ҳам йўқ. Аксинча, кичик комитет ўз иши блан мана шу кенгашга унинг олдида турган вазифаларни ҳал қилишда ёрдам бериши лозим. Совет вакили, ахборот ҳақиқий аҳволни акс этдирадиган бўлсин, я'ни кичик комитет ўзининг келгуси мажлисини қачон чақириш тўғрисида ҳечқандай қарор қабул қилмай, ўз ишини нома'лум муддатга кечиктирганлигини акс этдирадиган бўлсин, деб таклиф қилган. Мунозаралардан кейин кичик комитет тасдиқлаган ахборотда фақат, мажлис бўлди, мажлисда кичик комитетнинг бундан кейин қиладиган ишлари программаси муҳокама қилинди, дейилади, хелос.

Мунозаралар Ғарб давлатлари вакилларининг Совет Иттифоқининг 10 майдаги таклифларини амалий муҳокама қилишдан бўйин товлашга ёки, лоақал, бу муҳокамани нома'лум муддатга кечиктиришга интилаётганликларини яққол кўрсатди.

ХМТнинг бош конференцияси

ЖАНВА, 2 июнь. (ТАСС). Халқаро меҳнат ташкилоти (ХМТ) бош конференцияси 38-нчи сессиясининг кечаги ялпи мажлисида Чили вакили Гарсиа Ольдини сессияга раис қилиб сайланди. Сессия раисининг учта ўринбосари ҳам сайланди. Ҳукумат делегатларидан конференция раисининг ўринбосарлигига Польша вакили Леон Хайн, касаба союз делегатларидан — Эрнандес (Филиппин), корхона хўжайинларининг делегатларидан — Снеддон (Англия) сайландилар.

Конференция ишларига раҳбарлик қилмоқ учун бош комитет ҳам сайланди. Бош комитет составига Совет Иттифоқи вакили А. Арутюнян сайланди.

Ҳукумат делегатлари группаси группа раиси—Мексика вакили Кальдерон Пуич ва раис ўринбосарлари — Украина ССР вакили А. Селиванов ҳамда Япония вакили Тацукелардан иборат бюро сайлади. Касаба союзлари делегатлари ва корхона хўжайинлари делегатлари группалари ҳам ўз бюроларини сайладилар.

ВРАЧ МАСЛАҲАТИ

Юқумли касалликларга қарши курашайлик

Юқумли касалликлар ҳартурли микроблар орқали ўтади. Микроблар жуда кичик жонивор бўлиб, у кўзга кўринмайди, уни микроскоп блан 500 — 1000 марта катталаштирилгандагина кўриш мумкин. Ба'зан эса микроблар кўп бўлса, уларни кўз блан кўриш ҳам мумкин бўлади. Масалан, нон бурдаларини ҳўл, иссиқ жойларда ва қоронғуликда қолдирилса, бирнеча кун ўтгандан сўнг унинг кўкимтил тус олиб, мўғоллаганлигини кўрамиз. Мана бу кўкимтил мўғол микробларнинг йиғиндисидан иборатдир. Агар гўштли шўрвани иссиқ жойда қолдирилса (айниқса ёз кунлари) бирор соат ичида унинг ранги ва ҳиди ўзгаради. Мана бу ўзгариш ҳам микроблар та'сиридан вужудга келади.

Юқумли касалликлар блан оғриш йилнинг бутун фаслларида учрайди. Юқумли касаллик микроблари одам организмига ўтиши натижасида касаллик пайдо бўлиши мумкин. Ёз пайтларида пашша ҳартурли касалликларни тарқатишга сабабчи бўлади. Бу касаллик микроблари ифлосланган овқат, ҳўл ва қуруқ мева ҳамда ариқ сувларида бўлади. Уларни исте'мол қилиш натижасида одамнинг касал бўлиши мумкин.

Юқумли касаллар шу касаллик блан оғриган бир одамдан иккинчи одамга юқади. Касал одамдаги микроб соғ одамга ҳартурли йўллар блан ўтади. Юқумли касаллик блан оғриган кишини чаққан бит соғ одамга ўтиб, уни чақиши натижасида, тери устида ўз ахлатини қолдиради. Бит ахлатини ёки битни тери устига суйкаб, эзиб юборилса, у вақтда соғ одам ҳам тепкили ва қайталовчи терлама касалликлари блан оғриши мумкин. Демак, тепкили ва қайталовчи терламанинг сабабчиси бит экан. Ичбуруғ ва ич терлама микроблари эса касалнинг ахлати орқали ташқарига чиқади. Ахлатга қўнган пашша ўз оёқ панжаларида микробларни ташиб, очиқ турган озиқ-овқат ва сувларни ҳам ифлослантиради. Ифлосланган сув, озиқ-овқат маҳсулотларини исте'мол қилиш натижасида бу касаллик блан оғриш муқаррардир.

Болаларни юқумли касалликлардан сақлашга алоҳида э'тибор бериш керак. Соғ бола, қизамиқ блан оғриган бола ётган уйга кирса, соғ боланинг ҳам касал бўлиши турган гап. Касал бола гапирса, йўталса ва аксирса, ундаги микроб туфук парчалари блан ҳаво орқали соғ боланинг нафас йўлларига ўтади ва уни ҳам касалга йўлиқтиради. Юқумли касалликлар микроби одам организмига ўтиши блан касаллик белгилари бирданига бошланмайди. Микроб одам организмига киргандан сўнг кўпаяди. Сўнг секин-секин ўз та'сирини кўрсатабошлайди. Микроб одам организмига ўтиб, биринчи касаллик белгилари билингунча, ўтган даврни «яширин давр» деб аталади.

Ба'зи касаллик микроблари одам организмига ўтгандан сўнг касаллик белгилари бирданига, бирор соат ичида билинабошлайди. Ба'зи ҳолларда эса 1 — 2 ҳафта ичида, ҳатто бирор ойдан кейин ҳам касаллик белгилари сезилади. Масалан, овқатдан заҳарланиш, я'ни микроблар блан ифлосланган ҳартурли овқатларни исте'мол қилиб бўлгандан кейин одам бирор соат ичида касал бўлиб, ба'зан тўсатдан ўлим ҳолларининг рўй бериши ҳам мумкин. Демак, овқатдан заҳарланишнинг «яширин даври» бир соатдан то 24 соатгачадир. Бруцеллёз касаллигида эса «яширин давр» бир ҳафтадан то бир ойгача ва ундан кўпроқ ҳам чўзилади. Тепкили терлама касаллигининг «яширин даври» 10 кундан то 14 кунгача, ичбуруғи ва бўғманики 2 кундан то 7 кунгача, кўкйўтал ва қизилчаники 2 кундан то 12 кунгача, қизамиқники эса 8 кундан то 24 кунгачадир.

Кўпинча юқумли касалликлар блан бир марта касал бўлган киши иккинчи марта касал бўлмайди. Чунки касал бўлиб ўтган киши организмида шу касалликка қарши махсус моддалар (эммунитет) пайдо бўлади. Бундай эммунитетга «касалланишдан кейинги қолган эммунитет» деб аталади. Ба'зан эса қайтадан касалланиш ҳоллари ҳам учрайди.

Ёш болалар туғилганидан сўнг 3 ойгача юқумли касалликлар блан касалланмайдилар, чунки улар организмида туғма эммунитети бўлади. Фақат 3 ой ўтгандан сўнг юқумли касалликлар блан оғриши мумкин. Юқумли касалликлар блан оғримаслик учун эскириб, ҳидланиб ва мазаси бузилиб қолган овқатларни емаслик, ёз пайтларида ҳўл меваларни қайноқ сувга чайиб ейиш, сутни ва сувни қайнатиб ичиш, гўштларни яхши қовуриб, — пишириб исте'мол қилиш маслаҳатдир. Ҳафтада ҳаммомга тушиб, ич ва уст кийимларни тез-тез олмоштириб туриш керак. Соғ болаларни касал болаларга қўшиш ярамайди.

Ҳозирги вақтда совет олимлари юқумли касалликларга қарши эмлаш усулини топганлар. Эмлаш бизда яхши йўлга қўйилган бўлиб, эмлатиш турли касалликлардан сақлайди. Эмланган одам касал бўлган тақдирда ҳам, касаллик анча енгил ўтади. Бизда тепкили терлама, ичтерлама, ичбуруғ, бўғма, чечак ва бошқа ба'зибир юқумли касалликларга қарши эмлаш жуда яхши натижалар бермоқда. Шунинг учун ҳам мактабга, болалар боғчаси ва ясилларига қатнайдиган болаларни ўз вақтида врач маслаҳати блан эмлатиб туриш айниқса зарур.

Мана шу юқорида айтиб ўтилган ва бошқа хил юқумли касалликларнинг олдини олиш ва уларга қарши курашиш учун аҳоли ўртасида тушунтиришлар ўтказиш керак. Булардан ташқари, юқумли касалликлардан сақланиш учун тозалик ва гигиена қоидаларига риоя қилишни, бу касалликларга қарши эмлатишни ҳамда организмни чиниқтириш учун физкультура блан системали равишда шуғулланишни унутмаслик керак.

Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг меҳнаткашлар фаровонлигини янада яхшилаш тўғрисида қилаётган доимий ғамхўрлиги туфайли Ўзбекистонда юқумли касалликлар йилдан-йилга камаймоқда. Совет медицинаси юқумли касалликларга қарши курашда катта ютуқларга эришди. Мамлакатимизда юқумли касалликлар блан оғриш ва ўлиш анча камайди. Лекин биз юқумли касалликларни узил-кесил йўқ қилишимиз зарур. Бу вазифани муваффақиятли бажариш учун бизда ҳамма имкониятлар бор. Партия ва ҳукуматимиз совет кишиларининг саломатлигини сақлаш ва уларнинг узоқ умр кўришини та'минлашга қаратилган муҳим тадбирларни амалга ошириб, бу мақсадлар учун ҳар йили Давлат бюджетидан жуда кўп миқдорда маблағ сарфланмоқда. Мана шу имкониятлардан тўла фойдаланилган ҳолда аҳоли ўртасида юқумли касалликларга қарши медицина пропагандасини янада кучайтириш ва даволаш—профилактика тадбирларини системали равишда амалга ошириш керак.

Врач **Ф. КОМИЛОВ.**

Редактор ўринбосари
М. ҚОРИЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/VI да **Лайли ва Мажнун.** СССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Ҳалима Носирова** қатнашади, 5/VI да кундуз **Дубровский**, кечқуруқ **Бўрон**, Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Розия Каримова**, **Карим Зокиров** қатнашадилар.

ПУШКИН НОМЛИ ПАРКДА (ёзги театр) — 4/VI да Ўзбекистон ССР халқ артисти **Шаҳодат Раҳимова**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Гавҳархон Раҳимова**, **Берта Давидова** ва бошқаларнинг иштироки блан **катта концерт.** Концерт кеч соат 9 яримда бошланади. Касса кеч соат 5 дан очилади.

«РОДИНА», қишки НАВОИЙ номли, «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЁШ ГВАРДИЯ» янги бадиий фильм **Совуқ денгиз.**

«РОДИНА» — кеч соат 10 да **Лойқа сувлар оқмоқда.**

НАВОИЙ номли (қишки) — кеч соат 10 да **Мексикали қиз.**

«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» — кеч соат 9 да **Волочаевка кунлари.**

«ВАТАН», ёзги НАВОИЙ номли, КИРОВ номли, «ХИВА» кинотеатрларида — **Совуқ денгиз.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА
4 ВА 5 ИЮНЬДА
ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ
М. Аблеев асари
Шамсиқамар
4 парда, 5 кўринишли драма.
Татарчадан **А. Мухтор** таржимаси.
Саҳнага қўючи — Ўзбекистон ССР халқ артисти **А. Турдиев**, рассомлар — Ўзбекистон ССР халқ рассоми **Х. Икромов, Л. Конрад.**

ПУШКИН НОМЛИ ПАРКДА
(ёзги театр)
6 июньда
СССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати, профессор
Булбул Мамедовнинг хайрлашув концерти

Ўзбекистон давлат филармониясининг симфоник оркестри қатнашади. Дирижёр—Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист **Фазли Шамсиддинов.**

Фортепианода — **Чингиз Содиқов.**

Программада: Гажибеков—«Кўр ўғли» операси ва «Аршин мололон» музикали комедиясидан парчалар, Озарбайжон композиторларининг асарлари, Озарбайжон ва арман халқ қўшиқлари.

Концерт кеч соат 9 ярпмда бошланади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34 **РЕДАКЦИЯ БУЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор—36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 135. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими —132, Хатлар бўлими — 132, Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими — 38142

Р. 04863. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № — А 1448.